

## **Doradztwo i poradnictwo zawodowe na Dolnym Śląsku**

Aktualizacja raportu z badania danych zastanych w zakresie działań doradczych i poradniczych w regionie. Stan na 28.12.2025 r.

Wrocław 2025

## Spis treści

|                                                                                                                                                                                                                                                         |           |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>Wstęp.....</b>                                                                                                                                                                                                                                       | <b>3</b>  |
| <b>Rozdział 1. Definicje doradztwa i poradnictwa zawodowego .....</b>                                                                                                                                                                                   | <b>4</b>  |
| 1.1. <i>Poradnictwo zawodowe w kontekście rynku pracy .....</i>                                                                                                                                                                                         | <i>4</i>  |
| Definicja i formy poradnictwa zawodowego .....                                                                                                                                                                                                          | 4         |
| 1.2. <i>Doradztwo zawodowe w systemie oświaty.....</i>                                                                                                                                                                                                  | <i>5</i>  |
| <b>Rozdział 2. Ramy prawne i organizacyjne doradztwa zawodowego w Polsce .....</b>                                                                                                                                                                      | <b>8</b>  |
| 2.1. <i>Rynek pracy .....</i>                                                                                                                                                                                                                           | <i>10</i> |
| Katalog instytucji rynku pracy.....                                                                                                                                                                                                                     | 10        |
| 2.1.1. <i>Ustawa z dnia 20 marca 2025 roku o rynku pracy i służbach zatrudnienia (Dz. U. 2025 poz. 620)</i><br>.....                                                                                                                                    | <i>12</i> |
| Poradnictwo zawodowe – definicja i forma.....                                                                                                                                                                                                           | 12        |
| Indywidualny plan działania .....                                                                                                                                                                                                                       | 13        |
| Osoby realizujące zadania z zakresu poradnictwa zawodowego i doradztwa (w tym EURES).....                                                                                                                                                               | 14        |
| Organizacja działań publicznych służb zatrudnienia i system zależności .....                                                                                                                                                                            | 15        |
| 2.1.2. <i>Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 maja 2014 r. w sprawie<br/>szczegółowych warunków realizacji oraz trybu i sposobów prowadzenia usług rynku pracy (Dz.U. 2014<br/>poz. 667) .....</i>                            | <i>19</i> |
| Ramy organizacyjne usług rynku pracy.....                                                                                                                                                                                                               | 19        |
| Obowiązki informacyjne i dokumentacyjne PUP i WUP .....                                                                                                                                                                                                 | 20        |
| Formy pośrednictwa pracy oraz obsługa krajowych ofert pracy .....                                                                                                                                                                                       | 20        |
| Pośrednictwo EURES .....                                                                                                                                                                                                                                | 21        |
| Porada indywidualna i diagnostyka sytuacji zawodowej.....                                                                                                                                                                                               | 22        |
| 2.1.3. <i>Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 30 października 2025 r. w<br/>sprawie pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego świadczonego przez urzędy pracy oraz<br/>Ochotnicze Hufce Pracy (Dz. U. 1549) .....</i> | <i>23</i> |
| Pośrednictwo pracy .....                                                                                                                                                                                                                                | 23        |
| Pośrednictwo pracy w ramach EURES .....                                                                                                                                                                                                                 | 24        |
| Realizacja poradnictwa zawodowego .....                                                                                                                                                                                                                 | 25        |
| 2.2. <i>System oświaty .....</i>                                                                                                                                                                                                                        | <i>27</i> |
| Realizacja doradztwa zawodowego .....                                                                                                                                                                                                                   | 27        |
| Doradztwo, w kontekście pomocy psychologiczno-pedagogicznej .....                                                                                                                                                                                       | 30        |
| Role i odpowiedzialności w szkolnym systemie doradztwa zawodowego .....                                                                                                                                                                                 | 30        |
| <b>Zadania doradcy zawodowego w placówkach oświatowych .....</b>                                                                                                                                                                                        | <b>32</b> |
| <b>Rozdział 3. Sytuacja doradztwa i poradnictwa zawodowego na Dolnym Śląsku .....</b>                                                                                                                                                                   | <b>34</b> |
| 3.1. <i>Statystyki dotyczące osób prowadzących poradnictwo zawodowe na Dolnym Śląsku .....</i>                                                                                                                                                          | <i>34</i> |
| 3.2. <i>Doradztwo zawodowe w systemie oświaty.....</i>                                                                                                                                                                                                  | <i>44</i> |
| <b>Podsumowanie .....</b>                                                                                                                                                                                                                               | <b>46</b> |
| <b>Bibliografia: .....</b>                                                                                                                                                                                                                              | <b>47</b> |
| <br><i>Projekt KPO: „Zbudowanie systemu koordynacji i monitorowania regionalnych działań na rzecz kształcenia<br/>zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie w tym uczenia się dorosłych, w<br/>województwie dolnośląskim”</i>  | <br>2     |

## Wstęp

Współczesny rynek pracy funkcjonuje w warunkach intensywnych przemian technologicznych, którym towarzyszy systematyczna zmiana oczekiwań kompetencyjnych wobec pracowników, stwarza konieczność adaptacji do zmieniającej się sytuacji mechanizmów instytucji publicznych oraz systemu oświaty, wspierających obywateli w planowaniu ścieżek zawodowych. Niniejsze opracowanie stanowi aktualizację ubiegłorocznej informacji o kondycji doradztwa i poradnictwa zawodowego na Dolnym Śląsku, ze szczególnym uwzględnieniem zmian związanych z wejściem w życie ustawy z dnia 20 marca 2025 roku o rynku pracy i służbach zatrudnienia.

W pierwszej części opracowania skupiono się na doprecyzowaniu fundamentów pojęciowych, wskazując na postępujące zjawisko wzajemnego przenikania się definicji doradztwa i poradnictwa zawodowego. Chociaż regulacje prawne wciąż zachowują formalną odrębność tych terminów w kontekście systemów oświaty i rynku pracy, to w praktyce operacyjnej obserwujemy unifikację metod i podejść diagnostycznych. Opracowanie przedstawia zapisy nowej ustawy, która definiuje poradnictwo jako wieloaspektową pomoc udzielaną nie tylko bezrobotnym, ale również osobom biernym zawodowo, pracodawcom oraz osobom niezarejestrowanym, dążąc tym samym do pełnej inkluzywności usług świadczonych przez publiczne służby zatrudnienia. Nowe uregulowania stawiają na standaryzację i ujednolicenie jakości usług w skali całego kraju, eliminując dotychczasowe bariery biurokratyczne poprzez szerokie wdrożenie narzędzi teleinformatycznych, takich jak system ePraca.

Opracowanie opisuje również specyfikę doradztwa w systemie oświaty, gdzie proces przygotowania do wyboru zawodu rozpoczyna się już na etapie preorientacji przedszkolnej, a następnie jest kontynuowany poprzez orientację zawodową w szkole podstawowej, aż po specjalistyczne wsparcie w szkołach ponadpodstawowych.

Całość tekstu służy pogłębieniu zrozumienia, w jaki sposób zawity system zależności między organami rządowymi, samorządowymi i oświatowymi przekłada się na realną pomoc oferowaną jednostce w obliczu wyzwań nowoczesnej gospodarki.

## Rozdział 1. Definicje doradztwa i poradnictwa zawodowego

W obszarze definiowania pojęć doradztwa i poradnictwa zawodowego, wskazuje na stopniowe zbliżanie się i częściowe nachodzenie znaczeń dla pojęć doradztwa i poradnictwa zawodowego. Oba obszary ewoluują bowiem w kierunku zintegrowanego modelu wspierającego całościowy rozwój kariery. Mimo że regulacje prawne nadal rozróżniają te pojęcia w kontekście rynku pracy i systemu oświaty, można zaobserwować wzajemne przenikanie metod i podejść stosowanych w obu obszarach. Efektywna realizacja doradztwa i poradnictwa zawodowego wymaga realnej współpracy między różnymi instytucjami.

### 1.1. Poradnictwo zawodowe w kontekście rynku pracy

W Polsce poradnictwo zawodowe w kontekście rynku pracy jest regulowane przez ustawę z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia (Dz.U.2025.620). Ustawa ta weszła w życie 1 czerwca 2025 roku i zastąpiła wcześniejsze regulacje dotyczące promocji zatrudnienia i instytucji rynku pracy.

#### Definicja i formy poradnictwa zawodowego

Zgodnie z art. 87 ustawy o rynku pracy i służbach zatrudnienia definiuje poradnictwo zawodowe jako działalność polegającą na: „udzielaniu pomocy bezrobotnym, poszukującym pracy i osobom niezarejestrowanym, w tym osobom biernym zawodowo, w wyborze lub zmianie zawodu, miejsca pracy, kierunku kształcenia lub szkolenia, w planowaniu rozwoju zawodowego, a także przedsiębiorcom w planowaniu działań, których celem jest adaptacja do wymogów rynku pracy, w tym podnoszenie kompetencji zawodowych" (Ustawa z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia, art. 87 ust. 1).

Przepisy ustawy określają również formy, w jakich poradnictwo zawodowe jest realizowane. Zgodnie z art. 87 ust. 2, poradnictwo zawodowe obejmuje udzielanie informacji o rynku pracy, zawodach, kwalifikacjach oraz możliwościach kształcenia i szkolenia. Ponadto, poradnictwo realizowane jest przez udzielanie porad zawodowych w zakresie możliwości rozwoju zawodowego, w tym pomocy w określeniu kompetencji, umiejętności, zainteresowań, uzdolnień i doświadczenia zawodowego. Istotnym elementem jest również pomoc w zakresie

umiejętności niezbędnych przy aktywnym poszukiwaniu pracy i samozatrudnieniu, w szczególności z wykorzystaniem metod i programów, w tym standaryzowanych narzędzi diagnostycznych. Ustawa przewiduje także organizowanie i prowadzenie szkoleń z zakresu umiejętności poszukiwania pracy oraz udzielanie pomocy przedsiębiorcom w doborze kandydatów do pracy spośród bezrobotnych i poszukujących pracy, a także we wspieraniu rozwoju zawodowego przedsiębiorcy i jego pracowników przez udzielanie porad zawodowych (Ustawa, art. 87 ust. 2).

Poradnictwo zawodowe może być świadczone w formie indywidualnej lub grupowej, przy czym szkolenia z zakresu umiejętności poszukiwania pracy są świadczone wyłącznie w formie grupowej (Ustawa z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia, art. 87 ust. 3). Przepisy dopuszczają również świadczenie poradnictwa zawodowego na odległość z wykorzystaniem narzędzi teleinformatycznych (Ustawa, art. 87 ust. 4).

Ustawa określa, że koszt prowadzenia zajęć przez osoby niebędące pracownikami urzędów pracy w ramach porad grupowych realizowanych przez wojewódzkie urzędy pracy (WUP) i powiatowe urzędy pracy (PUP) lub szkoleń z zakresu umiejętności poszukiwania pracy, wymagających specjalistycznej wiedzy, którą nie dysponują pracownicy WUP lub PUP, może być finansowany ze środków Funduszu Pracy (Ustawa, art. 87 ust. 5). Koszt związany z organizacją przez PUP szkolenia z zakresu umiejętności poszukiwania pracy w wysokości nieprzekraczającej 40% zasiłku może być również finansowany ze środków Funduszu Pracy (Ustawa, art. 87 ust. 6).

Przepisy przewidują możliwość współpracy starosty z uczelniami. Starosta może zawrzeć z uczelnią umowę przewidującą sfinansowanie z Funduszu Pracy części kosztów wyposażenia akademickiego biura karier w wysokości nieprzekraczającej 15-krotności przeciętnego wynagrodzenia (Ustawa, art. 87 ust. 7).

## 1.2. Doradztwo zawodowe w systemie oświaty

Doradztwo zawodowe w systemie oświaty jest regulowane przez ustawę z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz.U.2025.1043 tj.). Artykuł 26a tej ustawy nakłada na przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych i inne formy wychowania przedszkolnego oraz szkoły, z wyjątkiem szkół artystycznych, obowiązek prowadzenia zaplanowanych i systematycznych działań w zakresie doradztwa zawodowego. Działania te

mają na celu wspieranie dzieci i uczniów w procesie rozpoznawania zainteresowań i predyspozycji zawodowych oraz podejmowania świadomych decyzji edukacyjnych i zawodowych, w tym przygotowania do wyboru kolejnego etapu kształcenia i zawodu (Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe, art. 26a ust. 1).

W przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych formach wychowania przedszkolnego prowadzona jest preorientacja zawodowa. Ma ona za zadanie wstępne zapoznanie dzieci z wybranymi zawodami oraz pobudzanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień (Ustawa Prawo oświatowe, art. 26a ust. 1 pkt 1).

W klasach I-VI szkół podstawowych realizowana jest orientacja zawodowa, która ma na celu zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami, kształtowanie pozytywnych postaw wobec pracy i edukacji oraz pobudzanie, rozpoznawanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień (Ustawa Prawo oświatowe, art. 26a ust. 1 pkt 2). W starszych klasach szkół podstawowych oraz w szkołach ponadpodstawowych prowadzone są zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego (Ustawa Prawo oświatowe, art. 26a ust. 1 pkt 3).

Doradztwo zawodowe w szkołach jest realizowane w różnych formach organizacyjnych. Przepisy przewidują, że doradztwo zawodowe jest realizowane na zajęciach edukacyjnych wychowania przedszkolnego, obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego lub kształcenia w zawodzie, zajęciach z zakresu doradztwa zawodowego, zajęciach związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu prowadzonych w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz na zajęciach z wychowawcą (Ustawa Prawo oświatowe, art. 26a ust. 2).

Szczegółowe regulacje dotyczące doradztwa zawodowego w szkołach zostały określone w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. 2019 poz. 325). Rozporządzenie to określa treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego, sposób realizacji doradztwa zawodowego oraz zadania doradcy zawodowego.

W literaturze przedmiotu wskazuje się na potrzebę dalszego rozwoju systemowych rozwiązań w zakresie doradztwa i poradnictwa zawodowego. Dotyczy to zarówno systemu oświaty, jak i rynku pracy. Potrzebne jest zapewnienie spójności działań doradczych na różnych

etapach edukacji oraz w okresie aktywności zawodowej. Współczesny rynek pracy charakteryzuje się bowiem dynamicznymi zmianami, które wymagają nieustannej adaptacji systemów doradztwa i poradnictwa zawodowego. Dotyczy to zarówno nowych form zatrudnienia, zmieniających się wymagań kompetencyjnych, jak i wpływu technologii na charakter pracy.

Warto też podkreślić zachodzącą ewolucję obu pojęć w kierunku zintegrowanego modelu wspierającego całościowy rozwój kariery, z uwzględnieniem koncepcji Life Design oraz uczenia się przez całe życie. Współczesne doradztwo i poradnictwo zawodowe charakteryzują się profesjonalizacją, digitalizacją oraz orientacją na kompleksowe wspieranie rozwoju zawodowego jednostek.

## Rozdział 2. Ramy prawne i organizacyjne doradztwa zawodowego w Polsce

W kontekście intensywnych zmian zachodzących na rynku pracy, śledzenie ewolucji aktów prawnych w obszarze doradztwa i poradnictwa zawodowego stanowi fundamentalną konieczność dla zapewnienia skuteczności i adekwatności interwencji publicznych. Nowe regulacje, takie jak projektowane rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, mające zastąpić dotychczasowe przepisy z 2014 roku, nie są jedynie formalną aktualizacją, lecz wprowadzają zmiany o charakterze systemowym, które bezpośrednio wpływają na operacyjność i efektywność publicznych służb zatrudnienia (PSZ), zarówno wojewódzkich (WUP) i powiatowych urzędów pracy (PUP) oraz ochotniczych hufców pracy (OHP).

Zmiana ram prawnych, wynikająca z nowej ustawy o rynku pracy i służbach zatrudnienia, stawia przed wszystkimi aktorami rynku (pracownikami urzędów pracy, przedsiębiorcami i obywatelami) nowe wymagania i oferuje unowocześnione narzędzia. Konieczność monitorowania tych zmian wynika z uwarunkowań przyjętych rozwiązań, do których należą m.in.:

- standaryzacja i ujednolicenie usług na poziomie krajowym - projektowane rozporządzenie ma zapewnić standaryzację pomocy w zakresie pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego, gwarantując, że usługi będą realizowane w jednolity sposób na terenie całego kraju. Dotyczy to zarówno osób bezrobotnych i poszukujących pracy, jak również osób niezarejestrowanych oraz przedsiębiorców. Śledzenie tych regulacji jest niezbędne, aby wszystkie jednostki, w tym Centra Poradnictwa Zawodowego (dawniej Centra Informacji i Planowania Kariery Zawodowej) w WUP, mogły działać zgodnie z tym samym, rekomendowanym modelem;
- uproszczenie, automatyzacja i unowocześnienie procesów - wprowadzane zmiany umożliwiają uproszczenie, automatyzację i unowocześnienie obsługi klientów. Dotyczy to zarówno ograniczenia formalności dla pracodawców przy zgłaszaniu ofert pracy do bazy ePraca, jak i rezygnacji z nadmiernych procedur obciążających osoby poszukujące pracy (np. zniesienie wymogu formalnego potwierdzania zapoznania się z ofertami pracy);

- wzrost dostępności usług, w tym form świadczonych na odległość - nowe przepisy promują zwiększenie dostępności usług doradczych, włączając w to możliwość świadczenia porad indywidualnych i grupowych na odległość (telefonicznie lub przez internet);
- aktywizacja osób biernych zawodowo i długotrwale bezrobotnych - regulacje wprowadzają mechanizmy ułatwiające aktywizację osób biernych zawodowo i mają poprawić ich sytuację na rynku pracy. Pracownicy urzędów pracy zyskują możliwość aktywnego kontaktu z pracodawcami w celu przedstawiania kandydatów, w tym osób biernych zawodowo. Poradnictwo zawodowe jest celowane w grupy szczególnego ryzyka, takie jak osoby długotrwale bezrobotne, a tryb realizacji usług musi uwzględniać ich specyficzne potrzeby.
- dostosowanie kompetencji kadr - przepisy określają minimalne wymagania dotyczące kompetencji pracowników realizujących poradnictwo zawodowe, w tym konieczność posiadania uprawnień do stosowania narzędzi diagnostycznych i psychologicznych, oraz wzmacniają rolę WUP jako zaplecza metodyczno-szkoleniowego dla PUP;

Analiza wprowadzonych i planowanych regulacji jest niezbędna dla zachowania ciągłości, legalności i wysokiej jakości usług świadczonych przez PSZ, a także dla osiągnięcia oczekiwanych skutków makroekonomicznych, w tym poprawy sytuacji na rynku pracy i potencjalnego obniżenia wskaźnika bezrobocia. Ignorowanie ewolucji tych przepisów grozi stosowaniem przestarzałych procedur, co bezpośrednio naraziłoby skuteczność interwencji i zadowolenie klientów.

Podobnie w obszarze oświaty, regularne monitorowanie zmian w prawie w zakresie doradztwa zawodowego w obszarze oświaty jest konieczne ze względu na systemowy i wieloaspektowy charakter tych regulacji oraz ich bezpośredni wpływ na jakość, organizację i skuteczność procesu edukacyjno-zawodowego uczniów, jak również samo funkcjonowanie placówek oświatowych.

## 2.1. Rynek pracy

W czerwcu mijającego roku zaczęła obowiązywać ustawa z dnia 20 marca 2025 roku o rynku pracy i służbach zatrudnienia, porządkując dotychczasowe rozwiązania, jak również wprowadzając szereg nowych rozwiązań w zakresie prowadzenia działań z zakresu doradztwa i poradnictwa zawodowego.

Silnie formalny charakter regulacji prawnych dotyczących rynku pracy w Polsce wyznacza precyzyjny katalog instytucji i podmiotów, które są zaangażowane w jego funkcjonowanie, zarówno w obszarze publicznych służb zatrudnienia, jak i doradztwa zawodowego.

### Katalog instytucji rynku pracy

Opierając się na wspomnianej ustawie oraz powiązanych rozporządzeniach, do instytucji i podmiotów rynku pracy (publicznych służb zatrudnienia), które realizują zadania określone w ustawie lub z nią ściśle współpracują, można zaliczyć szereg podmiotów. Do instytucji rynku pracy zalicza się:

- powiatowe urzędy pracy (PUP), które realizują zadania w zakresie aktywności zawodowej, wspierania zatrudnienia, rynku pracy, w tym rejestrowanie bezrobotnych, pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe oraz organizowanie i finansowanie form pomocy;
- wojewódzkie urzędy pracy (WUP), które realizują zadania w zakresie aktywności zawodowej, wspierania zatrudnienia, rynku pracy, w tym pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe. WUP koordynują również sieć EURES na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- Ochotnicze Hufce Pracy (OHP), które realizują zadania w zakresie aktywności zawodowej, wspierania zatrudnienia oraz rynku pracy. W szczególności prowadzą pośrednictwo pracy w ramach sieci EURES. W strukturze OHP działają wojewódzkie komendy OHP oraz centra edukacji i pracy młodzieży OHP (Centra);

- urząd obsługujący ministra właściwego do spraw pracy koordynuje sieć EURES, ustala klasyfikację zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy, prowadzi rejestr agencji zatrudnienia i podmiotów akredytowanych.

Z kolei instytucjami wsparcia rynku pracy i współpracującymi są:

- agencje zatrudnienia to podmioty, które świadczą usługi w zakresie pośrednictwa pracy, doradztwa zawodowego, pracy tymczasowej lub poradnictwa personalnego. Muszą być wpisane do krajowego rejestru agencji zatrudnienia;
- instytucje szkoleniowe prowadzą pozaszkolne zajęcia w celu nabycia wiedzy i umiejętności niezbędnych do wykonywania pracy. Muszą być wpisane do rejestru instytucji szkoleniowych prowadzonego przez WUP. Starosta zamawia usługi w instytucjach szkoleniowych w celu zapewnienia najwyższej jakości udzielanej pomocy;
- instytucje pośrednictwa finansowego podejmują współpracę z uczelniami i organizacjami na rzecz rozwoju przedsiębiorczości w celu zapewnienia możliwości skorzystania z usług doradczych i szkoleniowych przez osoby ubiegające się o pożyczkę na podjęcie działalności gospodarczej;
- organizacje pracodawców i związki zawodowe mogą być wnioskodawcami o wprowadzenie zmian do klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy. Zgłoszenia tych podmiotów są również wykorzystywane przez PUP przy sporządzaniu listy zawodów, na które istnieje zapotrzebowanie na lokalnym rynku pracy.
- akademickie biura karier to instytucje działające w uczelniach. Do ich zadań należy m.in. dostarczanie studentom i absolwentom informacji o rynku pracy oraz zbieranie i udostępnianie ofert pracy, staży i praktyk.
- centra integracji społecznej (CIS) i kluby integracji społecznej (KIS) są uznawane jako podmioty, których absolwenci (absolwenci CIS i absolwenci KIS) mogą ubiegać się o dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej. Jednostki te współpracują z PUP przy sporządzaniu wykazu potrzeb szkoleniowych.
- ośrodki pomocy społecznej/centra usług społecznych współpracują z PUP w zakresie realizacji prac społecznie użytecznych oraz w ramach działań reintegracji społecznej;

- instytucje potwierdzające nabycie wiedzy i umiejętności to podmioty, które są zaangażowane w finansowanie kosztów potwierdzenia nabycia wiedzy i umiejętności oraz uzyskania dokumentów w ramach pomocy dla bezrobotnych i poszukujących pracy.

Do organów doradczych dla podmiotów publicznych służb zatrudnienia należą:

- wojewódzkie rady rynku pracy (WRRP) to organy doradcze marszałków województw. Do ich zadań należy m.in. inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do pełnego zatrudnienia, ocena gospodarki środkami Funduszu Pracy oraz składanie wniosków i opinii w sprawach kierunków kształcenia i zatrudnienia w województwie;
- powiatowe rady rynku pracy (PRRP) są organami doradczymi starostów, realizującymi zadania podobne do WRRP na poziomie powiatu.

Dodatkowo, w kontekście doradztwa zawodowego w systemie oświaty, system rynku pracy wchodzi w interakcje ze szkołami ponadpodstawowymi, uczelniami i podmiotami ekonomii społecznej w zakresie realizacji poradnictwa zawodowego. Instytucje te, zwłaszcza szkoły prowadzące kształcenie zawodowe, są zobowiązane do uzyskania opinii wojewódzkiej rady rynku pracy o zasadności kształcenia w danym zawodzie.

### 2.1.1. Ustawa z dnia 20 marca 2025 roku o rynku pracy i służbach zatrudnienia (Dz. U. 2025 poz. 620)

Model świadczenia usług w zakresie doradztwa i poradnictwa zawodowego na rynku pracy jest uregulowany w ustawie z dnia 20 marca 2025 roku o rynku pracy i służbach zatrudnienia, stanowiąc kluczowy element wsparcia oferowanego przez publiczne służby zatrudnienia (WUP i PUP) oraz Ochotnicze Hufce Pracy (OHP).

#### Poradnictwo zawodowe – definicja i forma

Poradnictwo zawodowe jest zdefiniowane jako proces polegający na udzielaniu pomocy bezrobotnym, poszukującym pracy oraz osobom niezarejestrowanym, w tym osobom

biernym zawodowo, w kluczowych aspektach ich rozwoju zawodowego. Obejmuje wybór lub zmianę zawodu, miejsca pracy, kierunku kształcenia lub szkolenia, planowanie rozwoju zawodowego. Ponadto, przedsiębiorcom udziela się pomocy w planowaniu działań ukierunkowanych na adaptację do wymogów rynku pracy, w tym w zakresie podnoszenia kompetencji zawodowych.

Poradnictwo zawodowe jest świadczone w formie:

- indywidualnej lub grupowej;
- szkoleń z zakresu umiejętności poszukiwania pracy, które są świadczone wyłącznie w formie grupowej;
- realizacji na odległość z wykorzystaniem narzędzi teleinformatycznych.

Do kluczowych działań realizowanych w ramach poradnictwa zawodowego należy:

- udzielanie informacji o rynku pracy, zawodach, kwalifikacjach, możliwościach kształcenia i szkolenia;
- udzielanie porad zawodowych w zakresie możliwości rozwoju, w tym pomoc w określeniu kompetencji, umiejętności, zainteresowań, uzdolnień i doświadczenia zawodowego, a także w zakresie umiejętności niezbędnych przy aktywnym poszukiwaniu pracy i samozatrudnieniu. W tym celu wykorzystywane są metody i programy, w tym standaryzowane narzędzia diagnostyczne;
- udzielanie pomocy przedsiębiorcom w doborze kandydatów do pracy spośród bezrobotnych i poszukujących pracy oraz we wspieraniu rozwoju zawodowego przedsiębiorcy i jego pracowników przez udzielanie porad zawodowych.

Poradnictwo zawodowe, zgodnie z Art. 72 ust. 1 ustawy, jest formą pomocy dostępną dla szerokiego katalogu osób, w tym obywateli polskich, obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej oraz członków ich rodzin (o których mowa w Art. 1 ust. 3 pkt 1, pkt 2 lit. a–j oraz I oraz pkt 3, 5 i 6).

### Indywidualny plan działania

Istotnym elementem procesu doradczego jest opracowanie indywidualnego planu działania (IPD) dla każdego bezrobotnego lub poszukującego pracy, który ma na celu ułatwienie

wejścia lub powrotu na rynek pracy. IPD jest przygotowywany w trakcie rozmowy, podczas której dokonuje się analizy sytuacji danej osoby, uwzględniając jej oddalenie od rynku pracy i gotowość do podjęcia zatrudnienia. IPD obejmuje w szczególności:

- zakres usług poradnictwa zawodowego i inne formy pomocy;
- działania zaplanowane do realizacji przez bezrobotnego lub poszukującego pracy;
- określenie rodzaju oczekiwanego zatrudnienia.

IPD jest tworzony przez doradcę do spraw zatrudnienia. Jeżeli bezrobotny podejmie zatrudnienie w wyniku realizacji IPD, doradca może utrzymywać z nim kontakt przez okres do 60 dni od dnia wyrejestrowania, w celu wspierania w utrzymaniu aktywności zawodowej.

Osoby realizujące zadania z zakresu poradnictwa zawodowego i doradztwa (w tym EURES)

Realizacją zadań z zakresu poradnictwa zawodowego i doradztwa zajmują się wyspecjalizowani pracownicy publicznych służb zatrudnienia (WUP i PUP), a także, w ograniczonym zakresie, pracownicy OHP. Zadania z zakresu poradnictwa zawodowego w PUP i WUP realizują:

- młodszy doradcy zawodowi;
- doradcy zawodowi;
- starsi doradcy zawodowi.

Młodszy doradca zawodowy wykonuje swoje zadania pod nadzorem doradcy zawodowego, starszego doradcy zawodowego lub przełożonego. Liczba doradców zatrudnionych w WUP i PUP powinna zapewniać dostęp do poradnictwa zawodowego wszystkim osobom zarejestrowanym potrzebującym i oczekującym takiej pomocy, zwłaszcza długotrwale bezrobotnym.

Zadania z zakresu pośrednictwa pracy w PUP realizują młodszy, doradcy i starsi doradcy do spraw zatrudnienia. Mogą oni również realizować zadania z zakresu poradnictwa zawodowego, pod warunkiem, że posiadają wykształcenie wyższe lub ukończyli studia podyplomowe w zakresie poradnictwa zawodowego lub pokrewne. W kontekście doradztwa, doradca do spraw zatrudnienia wyznaczony dla bezrobotnego lub poszukującego pracy, ma następujące obowiązki:

- świadczenie pomocy z zakresu pośrednictwa pracy oraz ułatwianie dostępu do innych form pomocy;
- informowanie o możliwości skorzystania z pomocy w ramach poradnictwa zawodowego;
- przeprowadzanie rozmów w celu ustalenia sytuacji i potrzeb w zakresie wejścia lub powrotu na rynek pracy;
- przygotowanie IPD i monitorowanie jego realizacji;
- utrzymywanie stałego kontaktu z bezrobotnym lub poszukującym pracy.

W zakresie pośrednictwa pracy w ramach sieci EURES (Europejska Sieć Służb Zatrudnienia), która realizuje działania obejmujące m.in. doradztwo w zakresie mobilności na rynku pracy zadania realizują:

- w PUP - młodszy doradcy do spraw zatrudnienia, doradcy do spraw zatrudnienia i starsi doradcy do spraw zatrudnienia;
- w WUP i podmiotach akredytowanych - asystenci EURES i doradcy EURES;
- w OHP: asystenci EURES, doradcy EURES lub inni wyznaczeni pracownicy spełniający określone warunki.

Asystentem EURES może zostać osoba, która posiada wykształcenie wyższe oraz ukończyła studia podyplomowe z zakresu poradnictwa zawodowego, a także posiada co najmniej 12 miesięcy stażu pracy, albo ma wykształcenie wyższe i co najmniej 5 lat stażu pracy.

#### Organizacja działań publicznych służb zatrudnienia i system zależności

Minister właściwy do spraw pracy koordynuje działania publicznych służb zatrudnienia, w tym poprzez tworzenie, rekomendowanie i upowszechnianie narzędzi, metod i zasobów informacyjnych na potrzeby pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego.

Działanie wojewódzkich urzędów pracy (WUP) i powiatowych urzędów pracy (PUP) w ramach publicznych służb zatrudnienia jest zorganizowane wokół złożonej struktury zależności i podległości służbowej, uregulowanej w ustawie z dnia 20 marca 2025 roku o rynku pracy i służbach zatrudnienia.

Publiczne służby zatrudnienia składają się z organów zatrudnienia wraz z urzędem obsługującym ministra właściwego do spraw pracy oraz urzędami wojewódzkimi, WUP i PUP,

realizującymi zadania określone ustawą (art. 16 ustawy). Organami zatrudnienia są (Art. 17): minister właściwy do spraw pracy; minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego (w sprawach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego); wojewodowie; marszałkowie województw; starostowie.

System zależności pomiędzy instytucjami publicznych służb zatrudnienia jest zawiły. Do najważniejszych kwestii dotyczących model zależności pomiędzy poszczególnymi instytucjami należą następujące stwierdzenia:

- WUP są jednostkami organizacyjnymi samorządu województwa;
- WUP realizuje zadania własne samorządu województwa (Art. 32 ust. 1) wykonywane przez WUP;
- marszałek województwa powołuje dyrektora WUP (Art. 18 ust. 1);
- marszałek województwa odwołuje dyrektora WUP po zasięgnięciu opinii wojewódzkiej rady rynku pracy (Art. 18 ust. 2);
- marszałek województwa może upoważnić, w formie pisemnej, dyrektora WUP lub innych pracowników urzędu do załatwiania spraw w imieniu marszałka, w tym do wydawania decyzji i postanowień w trybie Kodeksu postępowania administracyjnego (Art. 33 ust. 3);
- dyrektor WUP wykonuje zadania w imieniu zarządu województwa, szczególnie w zakresie programów współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus i Funduszu Pracy (Art. 33 ust. 4).
- minister właściwy do spraw pracy jest naczelnym organem zatrudnienia. Choć WUP podlegają marszałkowi województwa, Minister sprawuje nad nimi nadzór i kontrolę metodyczną i systemową;
- minister koordynuje sieć EURES na terytorium Polski, w której WUP uczestniczą (Art. 25 ust. 1 pkt 3 lit. a);
- WUP jest zobowiązany do współpracy z Ministrem przy planowaniu i realizowaniu zadań wynikających z programów finansowanych z udziałem środków EFS+ (Art. 25 ust. 1 pkt 2);
- WUP przekazuje Ministrowi wyniki analiz wynagrodzeń na lokalnym rynku pracy (Art. 32 ust. 2);
- minister ustanawia i upowszechnia narzędzia, metody i zasoby informacyjne dla WUP i PUP (Art. 25 ust. 1 pkt 1 lit. c);

- minister ustala Plan Rozwoju Publicznych Służb Zatrudnienia, który określa priorytety i wskaźniki, co narzuca kierunki działania WUP i PUP (Art. 25 ust. 3 i 4);
- wojewoda sprawuje nadzór nad realizacją zadań przez marszałka województwa i dyrektora WUP w zakresie przewidzianym w ustawie (Art. 30 ust. 1). Do zadań wojewody należy również organizowanie i finansowanie szkoleń pracowników WUP (Art. 30 ust. 2 pkt 1);
- powiatowe urzędy pracy (PUP) wchodzi w skład powiatowej administracji zespolonej i realizują zadania własne samorządu powiatu (Art. 38 ust. 1, Art. 39 ust. 1);
- starosta sprawuje zwierzchnictwo nad PUP (Art. 2 pkt 43);
- starosta powołuje dyrektora PUP (Art. 19 ust. 1);
- starosta odwołuje dyrektora PUP po zasięgnięciu opinii powiatowej rady rynku pracy, z wyjątkiem określonych przypadków (Art. 19 ust. 2);
- starosta może upoważnić, w formie pisemnej, dyrektora PUP lub innych pracowników urzędu do załatwiania spraw w jego imieniu, w tym do wydawania decyzji administracyjnych (Art. 39 ust. 2);
- w sprawach związanych z wykonywaniem zadań wynikających z ustawy, organem właściwym jest starosta, chyba że ustawa stanowi inaczej (Art. 56 ust. 1);
- dyrektor PUP powołuje i odwołuje zastępców dyrektora PUP (Art. 19 ust. 3);
- dyrektor PUP (lub inni pracownicy upoważnieni przez starostę) jest odpowiedzialny za realizację szerokiego katalogu zadań, w tym rejestrowanie bezrobotnych, organizowanie form pomocy oraz wydawanie decyzji administracyjnych.
- wojewoda sprawuje nadzór nad realizacją zadań przez starostę i dyrektora PUP (Art. 30 ust. 1);
- wojewoda jest organem wyższego stopnia w postępowaniu administracyjnym w sprawach dotyczących statusu bezrobotnego, poszukującego pracy oraz świadczeń z tytułu bezrobocia (Art. 30 ust. 2 pkt 2, Art. 56 ust. 2). Oznacza to, że decyzje wydane przez starostę (lub w jego imieniu przez PUP) podlegają kontroli instancyjnej wojewody;

Istnieje również zależność funkcjonalna PUP od WUP, wynikająca z regionalnego charakteru rynku pracy:

- WUP koordynuje na terenie województwa poradnictwo zawodowe oraz jest odpowiedzialny za realizowanie działań metodyczno-szkoleniowych w tym zakresie dla pracowników WUP i PUP (Art. 32 ust. 1 pkt 15 i 16);
- WUP wspiera PUP w realizacji zadań związanych z wydatkowaniem środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego (KFS) (Art. 32 ust. 1 pkt 2 lit. e);
- samorząd województwa ustala priorytety wydatkowania KFS na kolejny rok dla województwa, które mają zastosowanie również dla PUP (Art. 32 ust. 1 pkt 2 lit. b).

Model zależności w publicznych służbach zatrudnienia jest dwutorowy: administracyjny (rządowy) i samorządowy.

**Tabela 1. Zestawienie zależności podmiotów PSZ i ich kluczowy zakres**

| podmiot   | podległość/zależność służbowa/funkcyjna | kluczowy zakres zależności                                                                                                                                                    |
|-----------|-----------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| PUP       | starosta                                | bezpośrednie zwierzchnictwo, powoływanie dyrektora, właściwość jako organ i instancji w sprawach administracyjnych (status bezrobotnego, świadczenia)                         |
| PUP       | WUP<br>(marszałek województwa)          | koordynacja regionalna, metodyka, szkolenia, podział środków KFS                                                                                                              |
| WUP       | marszałek województwa                   | bezpośrednie zwierzchnictwo, powoływanie dyrektora, jednostka samorządowa                                                                                                     |
| PUP i WUP | wojewoda                                | nadzór i kontrola realizacji zadań ustawowych, wojewoda jest organem II instancji w sprawach administracyjnych (od decyzji starosty)                                          |
| WUP i PUP | minister właściwy do spraw pracy        | nadzór nad całością systemu, jednolitość stosowania prawa, opracowywanie planu rozwoju publicznych służb zatrudnienia, akredytacje EURES, finansowanie rezerwy Funduszu Pracy |

Źródło: opracowanie własne.

Zależności te przypominają system sieci zarządzania federalnego, gdzie jednostki lokalne (PUP i WUP, będące częścią administracji samorządowej) mają autonomię w realizacji zadań własnych (zarządzanie przez starostę/marszałka), ale muszą działać zgodnie z jednolitymi standardami, priorytetami i pod nadzorem metodycznym i kontrolnym instytucji centralnych (Minister i Wojewoda).

### 2.1.2. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 maja 2014 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji oraz trybu i sposobów prowadzenia usług rynku pracy (Dz.U. 2014 poz. 667)

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 maja 2014 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji oraz trybu i sposobów prowadzenia usług rynku pracy (Dz.U. 2014 poz. 667) obowiązywało do 18 listopada 2025, kiedy to weszło w życie Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 30 października 2025 r. w sprawie pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego świadczonego przez urzędy pracy oraz Ochotnicze Hufce Pracy. Z uwagi na funkcjonowanie tego rozporządzenia przez większą część roku, poniżej zostaną przedstawione jego założenia.

#### Ramy organizacyjne usług rynku pracy

Usługi rynku pracy, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 maja 2014 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji oraz trybu i sposobów prowadzenia usług rynku pracy, obejmują zorganizowane działania realizowane przez powiatowe i wojewódzkie urzędy pracy (PUP i WUP) w zakresie pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego oraz organizacji szkoleń, a także przez Ochotnicze Hufce Pracy (OHP) w obszarze pośrednictwa pracy w ramach sieci EURES.

Realizacja usług rynku pracy musi odbywać się bez zbędnej zwłoki, w sposób dostosowany do indywidualnych potrzeb i gwarantujący równy dostęp oraz równe traktowanie, wykluczające jakąkolwiek dyskryminację.

Wymogi infrastrukturalne określają, iż pomieszczenia, w których usługi są świadczone, muszą być dostosowane do zakresu podejmowanych działań i liczby zatrudnionych pracowników, zgodnie z normami dotyczącymi budynków użyteczności publicznej oraz bezpieczeństwa i higieny pracy. Co istotne, usługi wymagające kontaktów indywidualnych muszą być prowadzone w warunkach zapewniających poufność rozmów. Stanowiska pracy pracowników urzędów pracy muszą być wyposażone w środki łączności, sprzęt komputerowy z niezbędnym oprogramowaniem i dostępem do Internetu. Wyposażenie to musi umożliwiać między innymi nagrywanie i odtwarzanie obrazu i dźwięku, dokonywanie prezentacji multimedialnych, edycję dokumentów oraz komunikowanie się na odległość.

## Obowiązki informacyjne i dokumentacyjne PUP i WUP

Dostęp do Informacji i Dokumentacja PUP i WUP są zobowiązane do upowszechniania informacji o zakresie udzielanej pomocy, w szczególności w formie elektronicznej, wykorzystując strony internetowe urzędów lub systemy teleinformatyczne Ministra właściwego do spraw pracy. Urzędy te muszą zapewniać dostęp do kluczowych baz danych, w tym do internetowej bazy ofert pracy (ePraca), krajowego rejestru agencji zatrudnienia, rejestru instytucji szkoleniowych oraz bazy ofert pracy EURES. W siedzibach urzędów należy udostępnić sprzęt umożliwiający korzystanie z tych informacji i baz zarówno osobom zarejestrowanym (bezrobotnym lub poszukującym pracy) i niezarejestrowanym, jak i pracodawcom.

Dokumentowanie działań i zarządzanie nimi odbywa się z wykorzystaniem systemów teleinformatycznych udostępnianych przez Ministra. Informacje o przebiegu realizacji usług są odnotowywane w dokumentacji dotyczącej osób zarejestrowanych (m.in. w kartach rejestracyjnych), osób niezarejestrowanych oraz dokumentacji dotyczącej ofert pracy i pracodawców.

## Formy pośrednictwa pracy oraz obsługa krajowych ofert pracy

Pośrednictwo pracy realizowane jest w różnorodnych formach, mających na celu maksymalizację kontaktu między rynkiem pracy a osobami poszukującymi zatrudnienia. Formy Pośrednictwa Pośrednictwo może przyjmować postać bezpośredniego kontaktu pracownika urzędu pracy z osobą zarejestrowaną lub niezarejestrowaną w celu przedstawienia propozycji pracy lub innej pomocy, a także bezpośredniego kontaktu z pracodawcą w celu pozyskania lub przyjęcia oferty pracy. Ponadto, stosuje się udostępnianie ofert pracy do samodzielnego zapoznania się oraz zgłaszanie ofert pracy przez pracodawców bez konieczności bezpośredniego kontaktu z pracownikiem urzędu. Kluczowe formy zbiorowego kontaktu to giełda pracy oraz targi pracy, umożliwiające spotkanie pracodawców z kandydatami.

Realizacja Krajowych Ofert Pracy (PUP) PUP pozyskuje i realizuje krajowe oferty pracy od pracodawców krajowych. Zgłoszenie oferty musi zawierać dane wymagane dotyczące pracodawcy (m.in. nazwę, NIP), zgłaszanego miejsca pracy (m.in. nazwę stanowiska, liczbę miejsc, rodzaj umowy, proponowane wynagrodzenie), oczekiwań wobec kandydatów (m.in.

wykształcenie, umiejętności) oraz postępowania z ofertą (m.in. okres aktualności, możliwość publicznego upowszechnienia).

PUP przyjmuje ofertę do realizacji nie później niż w następnym dniu po jej otrzymaniu, pod warunkiem, że zawiera ona komplet danych wymaganych i nie została zgłoszona do innego PUP. W przypadku braków formalnych, pracodawca jest powiadamiany o konieczności uzupełnienia zgłoszenia w terminie do 7 dni, a nieuzupełnienie skutkuje nieprzyjęciem oferty. Oferta nie jest przyjmowana, jeżeli zawiera wymagania dyskryminujące.

Krajowa oferta pracy jest upowszechniana nie później niż w następnym dniu po jej przyjęciu poprzez podanie do wiadomości publicznej w siedzibie urzędu, zamieszczenie w internetowej bazie ofert pracy (ePraca) oraz w bazie EURES (jeśli dotyczy), a także poprzez przekazanie jej do innych wskazanych PUP. Oferta jest upowszechniana w formie otwartej (z identyfikacją pracodawcy, za jego zgodą) albo zamkniętej (bez danych identyfikujących pracodawcę). Powiatowy urząd pracy kieruje do pracodawcy krajowego osobę zarejestrowaną, dla której proponowana praca spełnia kryterium odpowiedniej pracy w rozumieniu ustawy. Kierowanie odbywa się poprzez wydanie skierowania do pracodawcy, które zawiera m.in. dane osoby, nazwę i adres pracodawcy, oraz termin stawiennictwa w PUP po spotkaniu z pracodawcą w celu poinformowania o jego efektach.

### Pośrednictwo EURES

Pośrednictwo pracy w ramach sieci EURES obejmuje informowanie i poradnictwo z zakresu warunków życia, pracy oraz sytuacji na rynku pracy w państwach EOG. Wojewódzki urząd pracy realizuje pośrednictwo EURES we współpracy z PUP, wojewódzką komendą oraz centrami edukacji i pracy OHP. WUP wspiera pracodawców krajowych w pozyskiwaniu kandydatów z państw EOG, przyjmując od PUP oferty pracy dla obywateli EOG, tłumacząc je (na język angielski, niemiecki lub francuski) i upowszechniając w sieci EURES. WUP przyjmuje i weryfikuje aplikacje od kandydatów z państw EOG. Ponadto, WUP przyjmuje i upowszechnia zagraniczne oferty pracy od przedstawicieli EURES lub pracodawców z państw EOG, tłumacząc je na język polski, oraz organizuje w tym zakresie rozmowy kwalifikacyjne i targi pracy. Ochotnicze Hufce Pracy realizują pośrednictwo EURES w wojewódzkich komendach oraz centrach edukacji i pracy. Centra edukacji i pracy przyjmują krajowe oferty pracy i upowszechniają je (w tym w bazie EURES). Wojewódzka komenda oraz centra edukacji i pracy upowszechniają także zagraniczne oferty pracy oraz prowadzą pośrednictwo na rzecz

pracodawców krajowych i z państw EOG, w tym poprzez przyjmowanie i weryfikację aplikacji. WUP i OHP mogą prowadzić bazy danych osób zainteresowanych pracą w państwach EOG.

### Porada indywidualna i diagnostyka sytuacji zawodowej

Poradnictwo zawodowe jest świadczone dla osób zarejestrowanych i niezarejestrowanych w celu pomocy w rozwiązywaniu problemów zawodowych, takich jak wybór zawodu, miejsca pracy, planowanie rozwoju, czy brak umiejętności poszukiwania pracy.

Formy Poradnictwa Poradnictwo realizowane jest w następujących formach:

- porada indywidualna (bezpośredni kontakt) i porada indywidualna na odległość (przez telefon lub systemy teleinformatyczne), polegająca na rozmowie doradczej w celu określenia problemu i sposobów jego rozwiązania;
- porada grupowa (maksymalnie 16 osób) i szkolenie z zakresu umiejętności poszukiwania pracy (od 8 do 16 osób), prowadzone w formie zajęć warsztatowych;
- informacja indywidualna i informacja grupowa (spotkanie informacyjne);
- udostępnianie zasobów informacji zawodowych do samodzielnego wykorzystania; pomoc pracodawcy krajowemu w doborze kandydatów lub w indywidualnym rozwoju zawodowym pracowników.

Porada indywidualna obejmuje szczegółową analizę sytuacji osoby (zainteresowań, predyspozycji, uwarunkowań zdrowotnych, społecznych i ekonomicznych) oraz ustalenie potrzeby przeprowadzenia specjalistycznych badań lekarskich lub psychologicznych. PUP i Centra Informacji i Planowania Kariery Zawodowej (Centra WUP) dokumentują przebieg porady, w tym zdiagnozowany problem, przyjęty sposób rozwiązania i zalecenia dotyczące dalszego postępowania.

PUP może skierować osobę zarejestrowaną na badania psychologiczne lub lekarskie (Art. 38 ust. 1 pkt 1 lit. c lub Art. 40 ust. 5 ustawy), pod warunkiem zobowiązania się osoby kierowanej do przedłożenia opinii o przydatności zawodowej. W tym celu PUP wydaje skierowanie do Centrum lub innej instytucji. Szkolenia z Zakresu Umiejętności Poszukiwania Pracy Szkolenia te, realizowane przez PUP, są przeznaczone w szczególności dla osób bez doświadczenia w poszukiwaniu pracy, tych, które straciły motywację lub wracają na rynek pracy po długiej przerwie. Program szkolenia (rekomendowany przez Ministra) trwa trzy

kolejne tygodnie i składa się z 40 godzin zajęć teoretycznych oraz 40 godzin ćwiczeń praktycznych (poszukiwanie pracy i spotkania wspierające). Ukończenie szkolenia wymaga obecności na zajęciach na poziomie nie niższym niż 80%.

### **2.1.3. Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 30 października 2025 r. w sprawie pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego świadczonego przez urzędy pracy oraz Ochotnicze Hufce Pracy (Dz. U. 1549)**

Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 30 października 2025 r. w sprawie pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego świadczonego przez urzędy pracy oraz Ochotnicze Hufce Pracy (Dz. U. 1549), weszło w życie 28 listopada 2025r. Rozporządzenie to stanowi akt wykonawczy do upoważnienia ustawowego zawartego w art. 98 ustawy z dnia 20 marca 2025 roku o rynku pracy i służbach zatrudnienia. Niniejsza regulacja ma zastąpić w zakresie pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego dotychczas obowiązujące rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 maja 2014 roku. Głównym celem wprowadzenia projektowanych przepisów jest zapewnienie jednolitości i standaryzacji sposobu świadczenia usług pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego przez wojewódzkie i powiatowe urzędy pracy (WUP i PUP) oraz w odniesieniu do sieci EURES (Europejska Sieć Służb Zatrudnienia), przez Ochotnicze Hufce Pracy (OHP), na terenie całego kraju. Projekt ma również na celu uproszczenie, automatyzację i unowocześnienie obsługi klientów, co ma przyczynić się do aktywizacji osób biernych zawodowo.

W ogólnych aspektach normatywnych, rozporządzenie określa szczegółowe warunki i sposoby świadczenia pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego, wymogi dotyczące wyposażenia stanowisk pracy oraz konieczność wykorzystywania stron internetowych i systemów teleinformatycznych do dokumentowania prowadzonych działań. W celu zapewnienia szerokiego dostępu do informacji, WUP i PUP mają obowiązek udostępniania w swoich siedzibach sprzętu komputerowego, który umożliwia korzystanie z baz ofert pracy (ePraca) oraz informacji o dostępnej pomocy.

#### **Pośrednictwo pracy**

W obszarze pośrednictwa pracy przepisy rozporządzenia wprowadzają zmiany mające na celu minimalizację formalności i zwiększenie efektywności procesu rekrutacji. Kluczowym

elementem jest krajowa baza ofert pracy, zwana ePracą. Jedną z istotnych innowacji jest ograniczenie zakresu danych wymaganych przy zgłoszeniu krajowej oferty pracy do ePracy, obejmujących jedynie dane niezbędne z punktu widzenia pracodawcy krajowego, miejsca wykonywania pracy oraz sposobu postępowania z ofertą, w tym okresu jej aktualności. Dane te mają ułatwić i przyspieszyć proces zgłaszania ofert pracy przez pracodawców.

W przyjętym rozporządzeniu wprowadzono również mechanizm współdzielonej realizacji oferty pracy, w ramach którego pracodawca może wskazać, oprócz PUP wiodącego, dodatkowe PUPy odpowiedzialne za realizację oferty, co jest szczególnie korzystne dla dużych podmiotów poszukujących pracowników w wielu lokalizacjach. W takim przypadku informacje wprowadzane przez jeden z urzędów, np. o zatrudnieniu kandydata, będą automatycznie aktualizować ofertę we wszystkich zaangażowanych urzędach i w ePracy.

W celu usprawnienia poszukiwania kandydatów, PUP wiodący ma obowiązek kontaktowania się z pracodawcą w sytuacji braku kandydatów do pracy, w celu ustalenia dalszego postępowania, w tym omówienia możliwości modyfikacji wymagań określonych w ofercie.

Dla osób poszukujących zatrudnienia, w tym osób niezarejestrowanych, PUP jest zobowiązany do zapoznania się z ofertami pracy upowszechnionymi zarówno w ePracy, jak i w innych ogólnodostępnych serwisach z ogłoszeniami o pracy, w przypadku gdy wśród ofert realizowanych przez dany urząd brakuje propozycji dla danej osoby. Co istotne z punktu widzenia klienta, usunięto obowiązek formalnego potwierdzania zapoznania się z propozycjami ofert pracy, co ma ułatwić i usprawnić kontakty osób poszukujących pracy z urzędem.

### Pośrednictwo pracy w ramach EURES

W zakresie pośrednictwa pracy w ramach sieci EURES, rozporządzenie precyzyjnie rozgranicza zadania WUP, PUP, wojewódzkich komend OHP oraz centrów edukacji i pracy młodzieży OHP. Działania te obejmują organizację rozmów kwalifikacyjnych i targów pracy. Uregulowano zakres działań wspierających zarówno pracodawców krajowych w pozyskiwaniu kandydatów z państw EOG, jak i działania na rzecz polskich bezrobotnych i poszukujących pracy, pragnących podjąć zatrudnienie za granicą w państwach EOG. OHP, poprzez wojewódzkie komendy oraz centra edukacji i pracy, realizuje pośrednictwo pracy w ramach sieci EURES, w tym upowszechnia zagraniczne i krajowe oferty pracy.

Rozwiązania w zakresie poradnictwa zawodowego

## Realizacja poradnictwa zawodowego

Rozporządzenie określa formy prowadzenia poradnictwa zawodowego, które obejmują porady indywidualne i grupowe, a także informację indywidualną i grupową, z możliwością ich realizacji na odległość z wykorzystaniem narzędzi teleinformatycznych. Realizacja na odległość ma na celu zwiększenie dostępności usług doradczych, zwłaszcza dla osób zamieszkujących obszary wiejskie. Ważnym aspektem jest nacisk na warunki lokalowe zapewniające poufność w trakcie indywidualnych kontaktów. Projekt reguluje również kwestie wymogów kompetencyjnych wobec pracowników urzędów pracy, w tym konieczność posiadania przez doradców uprawnień do stosowania standaryzowanych narzędzi diagnostycznych i psychologicznych.

Wzmocniono rolę WUP, a konkretnie Centrów Poradnictwa Zawodowego (dotychczas Centra Informacji i Planowania Kariery Zawodowej), jako zaplecza metodyczno-szkoleniowego dla PUP. Centra te mają zajmować się centralizacją niektórych działań w województwach, w tym koordynacją dokumentacji i promowaniem poradnictwa zawodowego.

W zakresie dokumentacji, projekt precyzuje procedury związane z realizacją poradnictwa, w tym tworzenie list obecności (również w formie wygenerowanej dla porad na odległość) oraz obowiązek zbierania i wykorzystywania anonimowych ocen satysfakcji (ankiety ewaluacyjne) w celu podnoszenia jakości świadczonej pomocy. Utrzymano również przepisy dotyczące realizacji szkoleń z zakresu umiejętności poszukiwania pracy, skierowanych do osób bez doświadczenia, długotrwale bezrobotnych lub powracających na rynek pracy po długiej przerwie w aktywności zawodowej.

Projekt rozporządzenia definiuje minimalną liczbę pracowników w WUP i PUP realizujących poradnictwo zawodowe i pośrednictwo pracy, w tym w ramach sieci EURES, oraz minimalną liczbę pracowników OHP realizujących pośrednictwo EURES, mając na uwadze konieczność zapewnienia szerokiej dostępności tych form pomocy (art. 54). Wymóg dotyczący liczby pracowników, wejdzie w życie 1 stycznia 2026r.

Tabela 2. Kategorie pracowników PSZ i minimalne zatrudnienie wg. Rozporządzenia z dnia 30 października 2025 r. w sprawie pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego świadczonego przez urzędy pracy oraz Ochotnicze Hufce Pracy (Dz. U. 1549)

| Kategorie pracowników PSZ i minimalne zatrudnienie wg. Rozporządzenia |                                                                        |                                                                                                                                                                                                      |
|-----------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| typ instytucji                                                        | kategorie pracowników                                                  | minimalna liczba pracowników / wymiar etatu                                                                                                                                                          |
| Wojewódzki Urząd Pracy (WUP)<br>Centrum poradnictwa zawodowego        | doradca zawodowy<br>starszy doradca zawodowy                           | <ul style="list-style-type: none"> <li>– łącznie min. 5 pełnych etatów, w tym co najmniej 3 doradców w pełnym wymiarze czasu pracy</li> <li>– zaleca się, aby min. jeden był psychologiem</li> </ul> |
| Wojewódzki Urząd Pracy (WUP)<br>Pośrednictwo EURES                    | doradca EURES<br>asystent EURES                                        | <ul style="list-style-type: none"> <li>– łącznie min. 2 pracowników (doradców lub asystentów) w łącznym wymiarze min. 2 pełnych etatów</li> </ul>                                                    |
| Powiatowy Urząd Pracy (PUP) Poradnictwo zawodowe                      | doradca zawodowy<br>starszy doradca zawodowy                           | <ul style="list-style-type: none"> <li>– łącznie min. 2 pełne etaty, w tym co najmniej 1 doradca w pełnym wymiarze czasu pracy</li> </ul>                                                            |
| Powiatowy Urząd Pracy (PUP) Pośrednictwo pracy                        | doradca do spraw zatrudnienia<br>starszy doradca do spraw zatrudnienia | <ul style="list-style-type: none"> <li>– łącznie min. 4 pełne etaty, w tym co najmniej 3 doradców w pełnym wymiarze czasu pracy</li> </ul>                                                           |
| Powiatowy Urząd Pracy (PUP)<br>Sieć EURES                             | pracownik realizujący pośrednictwo EURES                               | <ul style="list-style-type: none"> <li>– co najmniej 1 pracownik realizujący te zadania wraz z innymi działaniami</li> <li>– wyznaczony spośród doradców ds. zatrudnienia</li> </ul>                 |
| OHP<br>Wojewódzka Komenda                                             | doradca EURES<br>asystent EURES                                        | <ul style="list-style-type: none"> <li>– co najmniej 1 pracownik w wymiarze co najmniej 0,5 etatu</li> </ul>                                                                                         |
| OHP<br>Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży                             | asystent EURES                                                         | <ul style="list-style-type: none"> <li>– co najmniej 1 pracownik</li> </ul>                                                                                                                          |

Źródło: opracowanie własne.

Projektowane rozporządzenie wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia. Jednocześnie przewidziano przepis przejściowy, zgodnie z którym do realizacji pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego, które rozpoczęło się przed dniem wejścia w życie nowej regulacji, zastosowanie mają przepisy dotychczasowe.

*Można postrzegać to rozporządzenie jako aktualizację systemu nawigacji (GPS) dla rynku pracy. Poprzedni system wymagał fizycznego potwierdzania każdego kroku (biurokracja), co utrudniało szybkie dotarcie do celu.*

*Nowe przepisy wprowadzają system cyfrowy (ePraca i systemy teleinformatyczne), automatyzując koordynację działań (współpraca wielu PUPów), a doradcy są wyposażeni w nowoczesne mapy i narzędzia diagnostyczne (poradnictwo zawodowe online i standaryzowane testy), wszystko po to, by szybciej i bardziej efektywnie kierować pracodawców i poszukujących pracy do optymalnego celu zatrudnienia.*

## 2.2. System oświaty

System doradztwa zawodowego w ramach systemu oświaty jest ustrukturyzowany i realizowany w sposób zaplanowany i systematyczny na wszystkich etapach edukacyjnych, począwszy od wychowania przedszkolnego, aż po szkoły ponadpodstawowe i placówki dla dorosłych. Jego podstawowym celem jest przygotowanie uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia oraz rozwijanie u nich postaw przedsiębiorczości i kreatywności, sprzyjających aktywnemu uczestnictwu w życiu gospodarczym.

### Realizacja doradztwa zawodowego

Doradztwo jest podzielone na etapy obejmujące: preorientację, orientację i właściwe doradztwo, które jest realizowane w ramach obowiązkowych zajęć oraz dedykowanych form wsparcia.

System doradztwa zawodowego w placówkach oświatowych jest określony przez trzy kluczowe dokumenty, tj. ustawę z dnia 14 grudnia 2016r. Prawo Oświatowe (Dz. U. 2017 poz. 59), rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. 2019 poz. 325) oraz rozporządzenie z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie

*Projekt KPO: „Zbudowanie systemu koordynacji i monitorowania regionalnych działań na rzecz kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie w tym uczenia się dorosłych, w województwie dolnośląskim”*

zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. poz. 1798).

Doradztwo zawodowe jest realizowane na wszystkich etapach edukacyjnych, od przedszkola po szkoły dla dorosłych, przy czym sposób realizacji jest dostosowany do specyfiki placówki i wieku uczniów:

- w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych formach wychowania przedszkolnego doradztwo jest realizowane na zajęciach edukacyjnych wychowania przedszkolnego prowadzonych zgodnie z przyjętymi programami;
- w klasach I–VI szkół podstawowych doradztwo odbywa się na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego, o których mowa w art. 109 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe;
- w klasach VII i VIII szkół podstawowych oraz w szkołach ponadpodstawowych (branżowe szkoły I i II stopnia, licea ogólnokształcące, technika, szkoły policealne i szkoły dla dorosłych), doradztwo realizowane jest na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego, zaś w przypadku szkół prowadzących kształcenie zawodowe, również na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia w zawodzie. W szkołach specjalnych przysposabiających do pracy, doradztwo odbywa się również na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych;
- na zajęciach z doradztwa zawodowego w klasach VII i VIII szkół podstawowych, branżowych szkołach I stopnia, liceach ogólnokształcących i technikach (z wyjątkiem szkół dla dorosłych), doradztwo realizowane jest na dedykowanych zajęciach z zakresu doradztwa zawodowego;
- w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych doradztwo odbywa się na zajęciach związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu prowadzonych w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- doradztwo jest również prowadzone na zajęciach z nauczycielem wychowawcą opiekującym się oddziałem w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych (z wyjątkiem branżowych szkół II stopnia, szkół specjalnych przysposabiających do pracy, szkół policealnych i szkół dla dorosłych);
- w przedszkolach, szkołach podstawowych i szkołach ponadpodstawowych (z wyjątkiem branżowych szkół II stopnia, szkół policealnych i szkół dla dorosłych) doradztwo jest

wzbogacane o wizyty zawodoznawcze, organizowane u pracodawców, w szkołach zawodowych lub placówkach i centrach, mające na celu poznanie środowiska pracy.

**Tabela 3. Zestawienie faz doradztwa z etapami kształcenia oraz elementami związanymi z realizacją doradztwa w systemie oświaty**

| etap kształcenia                                         | faza doradztwa         | miejsce i sposób realizacji                                                                           | kluczowe treści programowe                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|----------------------------------------------------------|------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| wychowanie przedszkolne                                  | preorientacja zawodowa | zajęcia edukacyjne wychowania przedszkolnego                                                          | wstępne zapoznanie z wybranymi zawodami; pobudzanie i rozwijanie zainteresowań; odgrywanie ról zawodowych; nazywanie etapów edukacji; planowanie własnych działań                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| klasy I–VI szkoły podstawowej                            | orientacja zawodowa    | obowiązkowe zajęcia edukacyjne z zakresu kształcenia ogólnego                                         | zapoznanie z wybranymi zawodami; kształtowanie pozytywnych postaw wobec pracy i edukacji; opisywanie swoich zainteresowań i mocnych stron; uzasadnianie potrzeby uczenia się. w klasach iv–vi: określanie własnych uzdolnień i kompetencji; podawanie czynników wpływających na wybory zawodowe                                                                                                                                                                                       |
| klasy VII–VIII szkoły podstawowej                        | doradztwo zawodowe     | obowiązkowe zajęcia edukacyjne z zakresu kształcenia ogólnego, zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego | rozpoznawanie własnych zasobów (zdolności, predyspozycje zawodowe); określanie wpływu stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych; analiza rynku pracy (regionalnego i lokalnego); charakteryzowanie instytucji wspomagających (w tym instytucji rynku pracy); analiza ofert szkół ponadpodstawowych i kryteriów rekrutacyjnych; dokonywanie wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej                                                                                            |
| szkoły ponadpodstawowe (LO, technikum, BSI i II stopnia) | doradztwo zawodowe     | obowiązkowe zajęcia edukacyjne; zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego; zajęcia z wychowawcą          | sporządzanie bilansu własnych zasobów („portfolio”); analiza informacji o lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim rynku pracy; konfrontowanie własnych zasobów z oczekiwaniami pracodawców; porównywanie form zatrudnienia (pracownik, pracodawca); sporządzanie i aktualizowanie dokumentów aplikacyjnych; przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej; charakteryzowanie procesu zakładania własnej działalności gospodarczej; sporządzanie indywidualnego planu działania (IPD) |

Źródło: Opracowanie własne.

## Doradztwo, w kontekście pomocy psychologiczno-pedagogicznej

Doradztwo, w kontekście pomocy psychologiczno-pedagogicznej, realizowane jest dodatkowo w formie zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu. Zajęcia te mają charakter uzupełniający w stosunku do działań szkoły w zakresie doradztwa zawodowego, o których mowa w art. 26a ustawy. W ramach tych zajęć doradca uwzględnia rozpoznane mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów. Godzina takich zajęć trwa 45 minut, choć dopuszcza się elastyczne dostosowanie czasu trwania.

## Role i odpowiedzialności w szkolnym systemie doradztwa zawodowego

System doradztwa zawodowego jest oparty na współpracy kadry pedagogicznej i zewnętrznych instytucji, z wyraźną rolą koordynacyjną dyrektora szkoły:

- dyrektor szkoły/placówki: odpowiada za opracowanie programu realizacji doradztwa zawodowego na każdy rok szkolny, uwzględniającego wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego. Program ten zatwierdzany jest po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej, nie później niż do dnia 30 września każdego roku szkolnego. Dyrektor szkoły wyznacza również nauczyciela, który realizuje zadania doradcze w przypadku braku doradcy zawodowego;
- doradca zawodowy: jest kluczowym specjalistą, odpowiedzialnym za prowadzenie zajęć z zakresu doradztwa zawodowego, opracowywanie i koordynowanie realizacji programu we współpracy z innymi nauczycielami (w tym wychowawcami, psychologami, pedagogami), a także koordynowanie działalności informacyjno-doradczej (gromadzenie i aktualizowanie informacji edukacyjnych i zawodowych). Doradcy zawodowi prowadzący zajęcia z art. 26a ust. 2 pkt 3 ustawy muszą posiadać kwalifikacje do zajmowania tego stanowiska;
- nauczyciele i wychowawcy realizują doradztwo na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych oraz na zajęciach z nauczycielem wychowawcą. Wychowawca, nauczyciel lub specjalista ma obowiązek rozpoznawania indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych, w tym określania mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów;

- w Branżowych Centrach Umiejętności (BCU), realizowana jest działalność wspierająca współpracę szkół, placówek i uczelni z pracodawcami, co pośrednio dotyczy również doradztwa zawodowego.

Realizowany program doradztwa musi uwzględniać udział rodziców (np. przez organizację spotkań), z wyjątkiem szkół dla dorosłych, policealnych i branżowych II stopnia. Doradca zawodowy jest zobowiązany do współpracy z innymi nauczycielami, aby tworzyć ciągłość działań w zakresie zajęć, jak również do ich wspierania w realizacji działań określonych w programie. Jednostki organizacyjne systemu oświaty mogą współpracować w zakresie doradztwa zawodowego z pracodawcami, organizacjami pracodawców, samorządami gospodarczymi, placówkami i centrami. W ramach tej współpracy mogą być organizowane wizyty zawodoznawcze. Poradnie psychologiczno-pedagogiczne w tym poradnie specjalistyczne, są kluczowym podmiotem zewnętrznym, który wspiera w szkołach proces diagnostyczny i postdiagnostyczny uczniów. Nauczyciele i specjaliści zobowiązani są do współpracy z poradniami w zakresie oceny funkcjonowania uczniów.

Dyrektor szkoły w kształceniu zawodowym ustala zawody, w których kształci szkoła, po uzyskaniu opinii wojewódzkiej rady rynku pracy o zasadności kształcenia w danym zawodzie. Dodatkowo, wymagane jest nawiązanie współpracy z pracodawcą lub osobą prowadzącą indywidualne gospodarstwo rolne. Dyrektor szkoły może zasięgać opinii i współpracować z radą szkoły lub placówki, której kompetencje obejmują m.in. opiniowanie spraw organizacji zajęć z doradztwa zawodowego. Całość działań z zakresu doradztwa jest realizowana w ramach formalnie ustalonego programu, który musi odzwierciedlać potrzeby uczniów, słuchaczy i rodziców oraz lokalne lub regionalne działania związane z doradztwem zawodowym.

Doradztwo zawodowe w systemie oświaty jest uregulowane również w ramach zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach. Choć doradztwo zawodowe w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej jest integralnym elementem działań wspierających ucznia, jest ono realizowane głównie jako uzupełnienie szerzej zakrojonych działań w zakresie doradztwa zawodowego, o których mowa w art. 26a Ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe.

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna, w której ramach mieści się doradztwo, jest organizowana przez dyrektora przedszkola, szkoły lub placówki. Korzystanie z tej pomocy, w tym z doradztwa, jest dobrowolne i nieodpłatne. Udzielają jej uczniom nauczyciele, wychowawcy grup wychowawczych oraz specjaliści, wśród których wymienia się doradców zawodowych. Organizowanie doradztwa zawodowego odbywa się we współpracy z

zewnętrznymi podmiotami, w tym z rodzicami uczniów, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, placówkami doskonalenia nauczycieli, innymi przedszkolami, szkołami i placówkami, a także z organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży. Dyrektor placówki jest odpowiedzialny za uzgadnianie warunków tej współpracy. Inicjatywa objęcia ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną, która może obejmować doradztwo zawodowe, może wyjść od samego ucznia, jego rodziców, dyrektora, nauczycieli, wychowawców lub specjalistów prowadzących zajęcia z uczniem, a także od poradni, kuratora sądowego, pracownika socjalnego, asystenta rodziny lub organizacji pozarządowej.

### Zadania doradcy zawodowego w placówkach oświatowych

Do zadań doradcy zawodowego w przedszkolu, szkole i placówce należy w szczególności:

- prowadzenie zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu, z uwzględnieniem rozpoznanych mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów;
- współpraca z innymi nauczycielami w tworzeniu i zapewnieniu ciągłości działań w zakresie zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
- wspieranie nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i innych specjalistów w udzielaniu pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

W przypadku braku doradcy zawodowego w szkole lub placówce, dyrektor szkoły lub placówki wyznacza nauczyciela, wychowawcę grupy wychowawczej lub specjalistę realizującego te zadania. W procesie doradztwa zawodowego w szkołach, zwłaszcza w zakresie wstępnej identyfikacji potrzeb i potencjału uczniów, oprócz doradców zawodowych, inni pracownicy pedagogiczni również uczestniczą w procesie doradztwa, w szczególności:

- nauczyciele, wychowawcy grup wychowawczych i specjaliści mają obowiązek określania mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów;
- w szkole, nauczyciele i wychowawcy prowadzą obserwację pedagogiczną, która ma na celu rozpoznanie u uczniów m.in. szczególnych uzdolnień i zainteresowań, a także wspomagają uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu w trakcie bieżącej pracy z uczniami;

- pedagog i psycholog prowadzą badania diagnostyczne uczniów, mające na celu określenie m.in. mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów oraz pomagają rodzicom i nauczycielom w ich rozpoznawaniu i rozwijaniu.

Organizacja doradztwa zawodowego w każdej szkole jest procesem zaplanowanym i odpowiednio udokumentowanym. Na każdy rok szkolny opracowuje się program realizacji doradztwa zawodowego, który musi uwzględniać wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego. Program ten jest opracowywany przez doradcę zawodowego albo innego nauczyciela lub nauczycieli wyznaczonych przez dyrektora szkoły i musi szczegółowo określać tematykę działań (zgodną z treściami programowymi dla danego typu szkoły), oddziały, których działania dotyczą, metody i formy realizacji, w tym udział rodziców (z wyjątkiem szkół dla dorosłych i policealnych). Określa także terminy realizacji, osoby odpowiedzialne i podmioty współpracujące. Dyrektor szkoły zatwierdza program do dnia 30 września każdego roku szkolnego, po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej.

## Rozdział 3. Sytuacja doradztwa i poradnictwa zawodowego na Dolnym Śląsku

Doradcy zawodowi to specjaliści w strukturze publicznych służb zatrudnienia, odpowiedzialni za świadczenie profesjonalnych usług z zakresu poradnictwa zawodowego dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy. W 2024 roku w Polsce funkcjonowało łącznie 1 539 doradców zawodowych, w tym 1 325 osób zatrudnionych w powiatowych urzędach pracy oraz 214 osób w centrach informacji i planowania kariery zawodowej działających w ramach wojewódzkich urzędów pracy. Sieć ta obejmowała 42 centra CliPKZ oraz 340 powiatowych urzędów pracy na terenie całego kraju. W porównaniu z rokiem 2023 odnotowano spadek o 34 doradców zawodowych w skali kraju (Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, 2024).

W województwie dolnośląskim w 2024 roku łącznie w WUP i PUP zatrudnionych było 102 doradców zawodowych, co stanowiło 6,63 procent ogólnokrajowej kadry doradców zawodowych. Dla porównania, największą liczbą doradców dysponowały województwa: wielkopolskie (227 osób), łódzkie (220 osób) oraz mazowieckie (156 osób), podczas gdy najmniejszą: województwa opolskie (36 osób), podlaskie (46 osób) oraz lubuskie (48 osób).

### 3.1. Statystyki dotyczące osób prowadzących poradnictwo zawodowe na Dolnym Śląsku

W ramach zatrudnienia w wojewódzkim urzędzie pracy i w powiatowych urzędach pracy w województwie dolnośląskim 70 osób pracowało w niepełnym wymiarze czasu pracy, 152 osoby stanowiły pracownicy z niepełnosprawnościami, natomiast 146 osób było zatrudnionych w oparciu o umowę o pracę na czas określony, w tym 21 osób na zastępstwo. Zdecydowana większość, bo 1 388 osób, posiadała umowę o pracę na czas nieokreślony. Spośród wszystkich pracowników, jedynie 53 osoby świadczyły pracę zdalnie. W 2024 roku odnotowano 101 przyjęć do pracy oraz 127 zwolnień z pracy w urzędach pracy województwa dolnośląskiego.

**Tablica 4. Zatrudnienie w wojewódzkich i powiatowych urzędach pracy w województwie dolnośląskim w 2024 roku.**

| Zatrudnienie w wojewódzkich i powiatowych urzędach pracy w Polsce i w województwie dolnośląskim w 2024r. |                                          |                                              |                              |                                                         |                     |                                                            |                          |                              |                              |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------|----------------------------------------------|------------------------------|---------------------------------------------------------|---------------------|------------------------------------------------------------|--------------------------|------------------------------|------------------------------|
| Wyszczególnienie                                                                                         | Zatrudnieni według stanu w końcu 2024 r. | w tym                                        |                              |                                                         |                     |                                                            |                          | Przyjęcia do pracy w 2024 r. | Zwolnienia z pracy w 2024 r. |
|                                                                                                          |                                          | zatrudnieni w niepełnym wymiarze czasu pracy | z niepełno-<br>sprawnościami | zatrudnieni w oparciu o umowę o pracę na czas określony | w tym na zastępstwo | zatrudnieni w oparciu o umowę o pracę na czas nieokreślony | świadczący pracę zdalnie |                              |                              |
|                                                                                                          | Ogółem                                   |                                              |                              |                                                         |                     |                                                            |                          |                              |                              |
| POLSKA                                                                                                   | 20 050                                   | 783                                          | 1 978                        | 1 848                                                   | 388                 | 18 193                                                     | 355                      | 1 378                        | 1 467                        |
| Dolnośląskie                                                                                             | 1 534                                    | 70                                           | 152                          | 146                                                     | 21                  | 1 388                                                      | 53                       | 101                          | 127                          |
|                                                                                                          | Wojewódzkie urzędy pracy                 |                                              |                              |                                                         |                     |                                                            |                          |                              |                              |
| POLSKA                                                                                                   | 3 591                                    | 124                                          | 243                          | 400                                                     | 60                  | 3 185                                                      | 331                      | 322                          | 288                          |
| Dolnośląskie                                                                                             | 234                                      | 5                                            | 21                           | 22                                                      | 1                   | 212                                                        | 51                       | 11                           | 13                           |
|                                                                                                          | Powiatowe urzędy pracy                   |                                              |                              |                                                         |                     |                                                            |                          |                              |                              |
| POLSKA                                                                                                   | 16 459                                   | 659                                          | 1 735                        | 1 448                                                   | 328                 | 15 008                                                     | 24                       | 1 056                        | 1 179                        |
| Dolnośląskie                                                                                             | 1 300                                    | 65                                           | 131                          | 124                                                     | 20                  | 1176                                                       | 2                        | 90                           | 114                          |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Informacji o realizacji usługi „poradnictwo zawodowe” w publicznych służbach zatrudnienia w 2024 roku”, <https://psz.praca.gov.pl/documents/d/urzed-pracy/raport-poradnictwo-zawodowe-za-2024-pdf>.

W województwie dolnośląskim łączne zatrudnienie w wojewódzkich i powiatowych urzędach pracy wyniosło 1 534 osoby, z czego 17 osób było w wieku poniżej 24 lat, 200 osób w przedziale wiekowym 25-34 lata, 524 osoby w wieku 35-44 lata, 535 osób w wieku 45-55 lat oraz 258 osób w wieku 55 lat i więcej.

**Tablica 5. Zatrudnienie w wojewódzkich i powiatowych urzędach pracy według wieku w Polsce i w województwie dolnośląskim w 2024 r.**

| Zatrudnienie w wojewódzkich urzędach pracy według płci i wieku w Polsce i w województwie dolnośląskim w 2024 r. |                           |                     |                 |                 |                 |                    |                                                                |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------|---------------------|-----------------|-----------------|-----------------|--------------------|----------------------------------------------------------------|
| Wyszczególnieni<br>e                                                                                            | Zatrudnieni<br>e w<br>WUP | z tego według wieku |                 |                 |                 |                    | Zatrudnienie<br>w WUP osób<br>z niepełno-<br>sprawnością<br>mi |
|                                                                                                                 |                           | 24 lata<br>i mniej  | 25 - 34<br>lata | 35 - 44<br>lata | 45 - 54<br>lata | 55 lat<br>i więcej |                                                                |
|                                                                                                                 | Ogółem                    |                     |                 |                 |                 |                    |                                                                |
| POLSKA                                                                                                          | 3 591                     | 27                  | 379             | 1 438           | 1 278           | 469                | 243                                                            |
| Dolnośląskie                                                                                                    | 234                       | 2                   | 19              | 84              | 93              | 36                 | 21                                                             |
|                                                                                                                 | Kobiety                   |                     |                 |                 |                 |                    |                                                                |
| POLSKA                                                                                                          | 2 824                     | 22                  | 305             | 1 148           | 1 019           | 330                | 177                                                            |
| Dolnośląskie                                                                                                    | 190                       | 1                   | 16              | 67              | 77              | 29                 | 17                                                             |
|                                                                                                                 | Mężczyźni                 |                     |                 |                 |                 |                    |                                                                |
| POLSKA                                                                                                          | 767                       | 5                   | 74              | 290             | 259             | 139                | 66                                                             |
| Dolnośląskie                                                                                                    | 44                        | 1                   | 3               | 17              | 16              | 7                  | 4                                                              |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Informacji o realizacji usługi „poradnictwo zawodowe” w publicznych służbach zatrudnienia w 2024 roku”, <https://psz.praca.gov.pl/documents/d/urzed-pracy/raport-poradnictwo-zawodowe-za-2024-pdf>.

W województwie dolnośląskim spośród wszystkich zatrudnionych osób w wojewódzkim urzędzie pracy i powiatowych urzędach pracy, zdecydowana większość, tj. 1 241 posiadało wykształcenie wyższe, w tym 916 osób miało wykształcenie wyższe magisterskie, a 207 osób wykształcenie policealne i średnie zawodowe. Wykształcenie średnie ogólnokształcące posiadało 51 osób, zasadnicze zawodowe 18 osób, natomiast gimnazjalne i poniżej 17 osób.

Tablica 6. Zatrudnienie w wojewódzkich i powiatowych urzędach pracy według poziomu wykształcenia w Polsce i w województwie dolnośląskim w 2024 r.

| Zatrudnienie w wojewódzkich i powiatowych urzędach pracy według poziomu wykształcenia w Polsce i w województwie dolnośląskim w 2024 r. |        |                                 |                       |                                          |                              |                          |                           |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|---------------------------------|-----------------------|------------------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------|
| Wyszczególnienia                                                                                                                       | Ogółem | z tego z wykształceniem         |                       |                                          |                              |                          |                           |
|                                                                                                                                        |        | wyższym                         | w tym<br>magisterskim | policealnym<br>i<br>średnim<br>zawodowym | średnim<br>ogólnokształcącym | zasadniczym<br>zawodowym | gimnazjalnym<br>i poniżej |
|                                                                                                                                        |        | <b>Ogółem</b>                   |                       |                                          |                              |                          |                           |
| POLSKA                                                                                                                                 | 20 050 | 16 971                          | 13 575                | 1 971                                    | 654                          | 307                      | 147                       |
| Dolnośląskie                                                                                                                           | 1 534  | 1 241                           | 916                   | 207                                      | 51                           | 18                       | 17                        |
|                                                                                                                                        |        | <b>Wojewódzkie urzędy pracy</b> |                       |                                          |                              |                          |                           |
| POLSKA                                                                                                                                 | 3 591  | 3 350                           | 2 961                 | 131                                      | 71                           | 29                       | 10                        |
| Dolnośląskie                                                                                                                           | 234    | 215                             | 174                   | 13                                       | 5                            | 1                        | 0                         |
|                                                                                                                                        |        | <b>Powiatowe urzędy pracy</b>   |                       |                                          |                              |                          |                           |
| POLSKA                                                                                                                                 | 16 459 | 13 621                          | 10 614                | 1 840                                    | 583                          | 278                      | 137                       |
| Dolnośląskie                                                                                                                           | 1 300  | 1 026                           | 742                   | 194                                      | 46                           | 17                       | 17                        |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Informacji o realizacji usługi „poradnictwo zawodowe” w publicznych służbach zatrudnienia w 2024 roku”, <https://psz.praca.gov.pl/documents/d/urzed-pracy/raport-poradnictwo-zawodowe-za-2024-pdf>.

W roku 2024, w województwie dolnośląskim spośród 1 534 zatrudnionych w WUP i PUP osób, 63 osoby posiadały staż pracy poniżej 1 roku, 218 osób miało staż od 1 roku do 5 lat, 232 osoby pracowały od 5 do 10 lat, 507 osób od 10 do 20 lat, natomiast najliczniejszą grupę stanowiły osoby ze stażem powyżej 20 lat, tj. 514 osób.

**Tablica 7. Zatrudnienie w wojewódzkich i powiatowych urzędach pracy według stażu pracy w służbach zatrudnienia w Polsce i w województwie dolnośląskim w 2024 r.**

| Zatrudnienie w wojewódzkich i powiatowych urzędach pracy w Polsce i w województwie dolnośląskim w 2024r. |                                                             |                                                                         |                                          |                                                                                                 |                               |                                                                                         |                                    |                                                 |                                                 |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------|-------------------------------------------------|-------------------------------------------------|
| Wyszczegół<br>Inienie                                                                                    | Zatrud<br>nieni<br>według<br>stanu<br>w<br>końcu<br>2024 r. | w tym                                                                   |                                          |                                                                                                 |                               |                                                                                         |                                    | Przyj<br>ęcia<br>do<br>pracy<br>w<br>2024<br>r. | Zwolni<br>enia<br>z<br>pracy<br>w<br>2024<br>r. |
|                                                                                                          |                                                             | zatrud<br>nieni<br>w<br>niepeł<br>nym<br>wymia<br>rze<br>czasu<br>pracy | z<br>nieopełn<br>o-<br>sprawno<br>ściami | zatrud<br>nieni<br>w<br>oparci<br>u<br>o<br>umow<br>ę<br>o<br>pracę<br>na czas<br>określ<br>ony | w tym<br>na<br>zastęp<br>stwo | zatrudn<br>ieni<br>w<br>oparciu<br>o<br>umowę<br>o pracę<br>na czas<br>nieokre<br>ślony | świadc<br>zący<br>pracę<br>zdalnie |                                                 |                                                 |
|                                                                                                          | Ogółem                                                      |                                                                         |                                          |                                                                                                 |                               |                                                                                         |                                    |                                                 |                                                 |
| POLSKA                                                                                                   | 20 050                                                      | 783                                                                     | 1 978                                    | 1 848                                                                                           | 388                           | 18 193                                                                                  | 355                                | 1 378                                           | 1 467                                           |
| Dolnośląski<br>e                                                                                         | 1 534                                                       | 70                                                                      | 152                                      | 146                                                                                             | 21                            | 1 388                                                                                   | 53                                 | 101                                             | 127                                             |
|                                                                                                          | Wojewódzkie urzędy pracy                                    |                                                                         |                                          |                                                                                                 |                               |                                                                                         |                                    |                                                 |                                                 |
| POLSKA                                                                                                   | 3 591                                                       | 124                                                                     | 243                                      | 400                                                                                             | 60                            | 3 185                                                                                   | 331                                | 322                                             | 288                                             |
| Dolnośląski<br>e                                                                                         | 234                                                         | 5                                                                       | 21                                       | 22                                                                                              | 1                             | 212                                                                                     | 51                                 | 11                                              | 13                                              |
|                                                                                                          | Powiatowe urzędy pracy                                      |                                                                         |                                          |                                                                                                 |                               |                                                                                         |                                    |                                                 |                                                 |
| POLSKA                                                                                                   | 16 459                                                      | 659                                                                     | 1 735                                    | 1 448                                                                                           | 328                           | 15 008                                                                                  | 24                                 | 1 056                                           | 1 179                                           |
| Dolnośląski<br>e                                                                                         | 1 300                                                       | 65                                                                      | 131                                      | 124                                                                                             | 20                            | 1176                                                                                    | 2                                  | 90                                              | 114                                             |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Informacji o realizacji usługi „poradnictwo zawodowe” w publicznych służbach zatrudnienia w 2024 roku”, <https://psz.praca.gov.pl/documents/d/urzed-pracy/raport-poradnictwo-zawodowe-za-2024-pdf>.

W 2024r, w wojewódzkim urzędzie pracy województwa dolnośląskiego zatrudnionych było łącznie 234 osoby, w tym 190 kobiet i 44 mężczyzn. W strukturze wiekowej, 2 osoby znajdowały się w wieku poniżej 30 lat, 19 osób w wieku 30-39 lat, 84 osoby w wieku 40-49 lat,

93 osoby w wieku 50-59 lat oraz 36 osób w wieku 60 lat i więcej. Wśród kobiet dominowały grupy wiekowe 40-49 lat (67 osób) oraz 50-59 lat (77 osób).

**Tablica 8. Zatrudnienie w wojewódzkich urzędach pracy według płci i wieku w Polsce i w województwie dolnośląskim w 2024 r.**

| Zatrudnienie w wojewódzkich i powiatowych urzędach pracy według wieku w Polsce i w województwie dolnośląskim w 2024 r |                          |                     |              |              |              |                 |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------|---------------------|--------------|--------------|--------------|-----------------|
| Wyszczególnienie                                                                                                      | Ogółem                   | z tego według wieku |              |              |              |                 |
|                                                                                                                       |                          | 24 lat i mniej      | 25 - 34 lata | 35 - 44 lata | 45 - 54 lata | 55 lat i więcej |
|                                                                                                                       | Ogółem                   |                     |              |              |              |                 |
| POLSKA                                                                                                                | 20 050                   | 273                 | 2 560        | 7 424        | 6 680        | 3 113           |
| Dolnośląskie                                                                                                          | 1 534                    | 17                  | 200          | 524          | 535          | 258             |
|                                                                                                                       | Wojewódzkie urzędy pracy |                     |              |              |              |                 |
| POLSKA                                                                                                                | 3 591                    | 27                  | 379          | 1 438        | 1 278        | 469             |
| Dolnośląskie                                                                                                          | 234                      | 2                   | 19           | 84           | 93           | 36              |
|                                                                                                                       | Powiatowe urzędy pracy   |                     |              |              |              |                 |
| POLSKA                                                                                                                | 16 459                   | 246                 | 2 181        | 5 986        | 5 402        | 2 644           |
| Dolnośląskie                                                                                                          | 1 300                    | 15                  | 181          | 440          | 442          | 222             |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Informacji o realizacji usługi „poradnictwo zawodowe” w publicznych służbach zatrudnienia w 2024 roku”, <https://psz.praca.gov.pl/documents/d/urzed-pracy/raport-poradnictwo-zawodowe-za-2024-pdf>.

W Wojewódzkim Urzędzie Pracy województwa dolnośląskiego zatrudnionych było 234 osoby, w tym 190 kobiet i 44 mężczyzn. Struktura stanowisk obejmowała 41 osób na stanowiskach kierowniczych, 15 osób na stanowiskach doradców zawodowych oraz 6 osób na stanowiskach doradców EURES. Pozostałe osoby zajmowały różne stanowiska związane z realizacją zadań urzędu pracy.

**Tablica 9. Zatrudnienie w wojewódzkich urzędach pracy według płci i rodzaju zajmowanego stanowiska w Polsce i w województwie dolnośląskim w 2024 r.**

| Zatrudnienie w wojewódzkich urzędach pracy według płci i rodzaju zajmowanego stanowiska w Polsce i w województwie dolnośląskim w 2024 r. |                    |                       |                             |                   |                                 |                     |                                                      |                                          |                                             |                                 |                  |                |                                                                       |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------|-----------------------|-----------------------------|-------------------|---------------------------------|---------------------|------------------------------------------------------|------------------------------------------|---------------------------------------------|---------------------------------|------------------|----------------|-----------------------------------------------------------------------|
| Wyszczególnienie                                                                                                                         | Zatrudnienie w WUP | w tym na stanowiskach |                             |                   |                                 |                     |                                                      |                                          |                                             |                                 |                  |                |                                                                       |
|                                                                                                                                          |                    | kierowniczych         | pośredników pracy-stażystów | pośredników pracy | doradców zawodowych - stażystów | doradców zawodowych | specjalistów do spraw rozwoju zawodowego - stażystów | specjalistów do spraw rozwoju zawodowego | specjalistów do spraw programów - stażystów | specjalistów do spraw programów | asystentów EURES | doradców EURES | zajmujących się bezpośrednią obsługą bezrobotnych lub innych klientów |
|                                                                                                                                          |                    | <b>Ogółem</b>         |                             |                   |                                 |                     |                                                      |                                          |                                             |                                 |                  |                |                                                                       |
| POLSKA                                                                                                                                   | 3 591              | 589                   | 1                           | 9                 | 25                              | 189                 | 0                                                    | 2                                        | 3                                           | 122                             | 28               | 25             | 491                                                                   |
| Dolnośląskie                                                                                                                             | 234                | 41                    | 0                           | 0                 | 0                               | 15                  | 0                                                    | 0                                        | 0                                           | 0                               | 2                | 6              | 41                                                                    |
|                                                                                                                                          |                    | <b>Kobiety</b>        |                             |                   |                                 |                     |                                                      |                                          |                                             |                                 |                  |                |                                                                       |
| POLSKA                                                                                                                                   | 2 824              | 412                   | 1                           | 7                 | 20                              | 171                 | 0                                                    | 2                                        | 3                                           | 102                             | 24               | 17             | 422                                                                   |
| Dolnośląskie                                                                                                                             | 190                | 30                    | 0                           | 0                 | 0                               | 12                  | 0                                                    | 0                                        | 0                                           | 0                               | 2                | 6              | 37                                                                    |
|                                                                                                                                          |                    | <b>Mężczyźni</b>      |                             |                   |                                 |                     |                                                      |                                          |                                             |                                 |                  |                |                                                                       |
| POLSKA                                                                                                                                   | 767                | 177                   | 0                           | 2                 | 5                               | 18                  | 0                                                    | 0                                        | 0                                           | 20                              | 4                | 8              | 69                                                                    |
| Dolnośląskie                                                                                                                             | 44                 | 11                    | 0                           | 0                 | 0                               | 3                   | 0                                                    | 0                                        | 0                                           | 0                               | 0                | 0              | 4                                                                     |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Informacji o realizacji usługi „poradnictwo zawodowe” w publicznych służbach zatrudnienia w 2024 roku”, <https://psz.praca.gov.pl/documents/d/urzed-pracy/raport-poradnictwo-zawodowe-za-2024-pdf>.

W powiatowych urzędach pracy województwa dolnośląskiego zatrudnionych było 1 300 osób, w tym 1 174 kobiety i 126 mężczyzn. Struktura stanowisk obejmowała między innymi 195 osób na stanowiskach kierowniczych, 245 osób jako pośrednicy pracy, 84 osoby jako doradcy zawodowi, 50 osób jako specjalistów do spraw świadczeń, 134 osoby jako specjalistów do spraw programów, 54 osoby na stanowiskach związanych z obsługą ewidencji i świadczeń oraz 92 osoby na stanowiskach związanych z procedurami zatrudnienia cudzoziemców.

**Tablica 10. Zatrudnienie w powiatowych urzędach pracy według płci i rodzaju zajmowanego stanowiska w Polsce i w województwie dolnośląskim w 2024 r.**

| Zatrudnienie w powiatowych urzędach pracy według płci i rodzaju zajmowanego stanowiska w Polsce i w województwie dolnośląskim w 2024 r. |                    |                       |                             |                   |                                                        |                                 |                     |                                                      |                                          |                                             |                                 |                                   |                                             |                                          |                                   |                                                                                                                                                 |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------|-----------------------|-----------------------------|-------------------|--------------------------------------------------------|---------------------------------|---------------------|------------------------------------------------------|------------------------------------------|---------------------------------------------|---------------------------------|-----------------------------------|---------------------------------------------|------------------------------------------|-----------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Wyszczególnienie                                                                                                                        | Zatrudnienie w PUP | w tym na stanowiskach |                             |                   |                                                        |                                 |                     |                                                      |                                          |                                             |                                 |                                   |                                             |                                          |                                   |                                                                                                                                                 |     |
|                                                                                                                                         |                    | kierowniczych         | pośredników pracy-stażystów | pośredników pracy | z liczby pośredników pracy realizujących zadania EURES | doradców zawodowych - stażystów | doradców zawodowych | specjalistów do spraw rozwoju zawodowego - stażystów | specjalistów do spraw rozwoju zawodowego | specjalistów do spraw programów - stażystów | specjalistów do spraw programów | specjalistów do spraw rejestracji | specjalistów do spraw ewidencji i świadczeń | specjalistów do spraw analiz rynku pracy | specjalistów do spraw aktywizacji | referentów ds. rejestracji, ewidencji i świadczeń, analiz rynku pracy, zajmujących się obsługą procedur związanych z zatrudnianiem cudzoziemców |     |
|                                                                                                                                         |                    | Ogółem                |                             |                   |                                                        |                                 |                     |                                                      |                                          |                                             |                                 |                                   |                                             |                                          |                                   |                                                                                                                                                 |     |
| POLSKA                                                                                                                                  | 16 459             | 2 272                 | 23 8                        | 3 168             | 45 8                                                   | 55                              | 1 270               | 54                                                   | 68 0                                     | 14 3                                        | 1 650                           | 4 04                              | 71 4                                        | 21                                       | 1 14                              | 102                                                                                                                                             | 820 |
| Dolnośląskie                                                                                                                            | 1 300              | 19 5                  | 26                          | 24 5              | 33                                                     | 3                               | 84                  | 12                                                   | 50                                       | 14                                          | 13 4                            | 3 5                               | 54                                          | 2                                        | 1 0                               | 5                                                                                                                                               | 92  |
|                                                                                                                                         |                    | Kobiety               |                             |                   |                                                        |                                 |                     |                                                      |                                          |                                             |                                 |                                   |                                             |                                          |                                   |                                                                                                                                                 |     |
| POLSKA                                                                                                                                  | 14 210             | 1 833                 | 22 2                        | 2 802             | 38 9                                                   | 52                              | 1 213               | 50                                                   | 63 9                                     | 13 5                                        | 1 534                           | 3 76                              | 67 5                                        | 14                                       | 1 07                              | 94                                                                                                                                              | 721 |
| Dolnośląskie                                                                                                                            | 1 174              | 16 5                  | 25                          | 23 6              | 30                                                     | 3                               | 79                  | 11                                                   | 49                                       | 14                                          | 12 9                            | 3 3                               | 54                                          | 0                                        | 1 0                               | 4                                                                                                                                               | 88  |
|                                                                                                                                         |                    | Mężczyźni             |                             |                   |                                                        |                                 |                     |                                                      |                                          |                                             |                                 |                                   |                                             |                                          |                                   |                                                                                                                                                 |     |
| POLSKA                                                                                                                                  | 2 249              | 43 9                  | 16                          | 36 6              | 69                                                     | 3                               | 57                  | 4                                                    | 41                                       | 8                                           | 11 6                            | 2 8                               | 39                                          | 7                                        | 7                                 | 8                                                                                                                                               | 99  |
| Dolnośląskie                                                                                                                            | 126                | 30                    | 1                           | 9                 | 3                                                      | 0                               | 5                   | 1                                                    | 1                                        | 0                                           | 5                               | 2                                 | 0                                           | 2                                        | 0                                 | 1                                                                                                                                               | 4   |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Informacji o realizacji usługi „poradnictwo zawodowe” w publicznych służbach zatrudnienia w 2024 roku”, <https://psz.praca.gov.pl/documents/d/urzed-pracy/raport-poradnictwo-zawodowe-za-2024-pdf>.

W powiatowych urzędach pracy województwa dolnośląskiego funkcję doradcy klienta pełniło łącznie 506 osób, w tym 488 kobiet i 18 mężczyzn. W strukturze stanowisk doradców klienta, 241 osób pełniło funkcję pośrednika pracy, 84 osoby doradcy zawodowego, 49 osób specjalisty do spraw świadczeń, 109 osób specjalisty do spraw programów, natomiast 40 osób zajmowało się procedurami związanymi z zatrudnianiem cudzoziemców.

**Tablica 11. Zatrudnieni w powiatowych urzędach pracy pełniący funkcję doradcy klienta według płci i rodzaju zajmowanego stanowiska w Polsce i w województwie dolnośląskim w 2024 r.**

| Zatrudnieni w powiatowych urzędach pracy pełniący funkcję doradcy klienta według płci i rodzaju zajmowanego stanowiska w Polsce i w województwie dolnośląskim w 2024 r |                                                    |                             |                   |                                                        |                               |                     |                                                      |                                          |                                             |                                 |                                                             |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------|-----------------------------|-------------------|--------------------------------------------------------|-------------------------------|---------------------|------------------------------------------------------|------------------------------------------|---------------------------------------------|---------------------------------|-------------------------------------------------------------|
| Wyszczególnienie                                                                                                                                                       | Zatrudnieni w PUP pełniący funkcję doradcy klienta | w tym na stanowiskach       |                   |                                                        |                               |                     |                                                      |                                          |                                             |                                 |                                                             |
|                                                                                                                                                                        |                                                    | pośredników pracy-stażystów | pośredników pracy | z liczby pośredników pracy realizujących zadania EURES | doradców zawodowych stażystów | doradców zawodowych | specjalistów do spraw rozwoju zawodowego - stażystów | specjalistów do spraw rozwoju zawodowego | specjalistów do spraw programów - stażystów | specjalistów do spraw programów | zajmujących się obsługą procedur związanych z zatrudnianiem |
|                                                                                                                                                                        |                                                    | <b>Ogółem</b>               |                   |                                                        |                               |                     |                                                      |                                          |                                             |                                 |                                                             |
| POLSKA                                                                                                                                                                 | 6 332                                              | 112                         | 3 057             | 439                                                    | 26                            | 1 215               | 27                                                   | 604                                      | 54                                          | 1 315                           | 560                                                         |
| Dolnośląskie                                                                                                                                                           | 506                                                | 12                          | 241               | 33                                                     | 2                             | 84                  | 5                                                    | 49                                       | 8                                           | 109                             | 40                                                          |
|                                                                                                                                                                        |                                                    | <b>Kobiety</b>              |                   |                                                        |                               |                     |                                                      |                                          |                                             |                                 |                                                             |
| POLSKA                                                                                                                                                                 | 5 778                                              | 103                         | 2 700             | 372                                                    | 26                            | 1 161               | 26                                                   | 571                                      | 50                                          | 1 216                           | 487                                                         |
| Dolnośląskie                                                                                                                                                           | 488                                                | 12                          | 232               | 30                                                     | 2                             | 79                  | 5                                                    | 48                                       | 8                                           | 105                             | 36                                                          |
|                                                                                                                                                                        |                                                    | <b>Mężczyźni</b>            |                   |                                                        |                               |                     |                                                      |                                          |                                             |                                 |                                                             |
| POLSKA                                                                                                                                                                 | 554                                                | 9                           | 357               | 67                                                     | 0                             | 54                  | 1                                                    | 33                                       | 4                                           | 99                              | 73                                                          |
| Dolnośląskie                                                                                                                                                           | 18                                                 | 0                           | 9                 | 3                                                      | 0                             | 5                   | 0                                                    | 1                                        | 0                                           | 4                               | 4                                                           |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Informacji o realizacji usługi „poradnictwo zawodowe” w publicznych służbach zatrudnienia w 2024 roku”, <https://psz.praca.gov.pl/documents/d/urzad-raport-raport-poradnictwo-zawodowe-za-2024-pdf>.

W województwie dolnośląskim spośród 1 534 zatrudnionych w WUP i PUP osób, 1 084 osoby uczestniczyły w kształceniu ustawicznym, co stanowiło 70,7 procent ogółu zatrudnionych. W wojewódzkim urzędzie pracy z 234 zatrudnionych osób, 186 uczestniczyło w kształceniu ustawicznym (79,5 procent), natomiast w powiatowych urzędach pracy z 1 300 zatrudnionych osób, 898 osób uczestniczyło w kształceniu ustawicznym (69,1 procent).

**Tablica 12. Uczestnictwo w kształceniu ustawicznym osób zatrudnionych w wojewódzkich i powiatowych urzędach pracy w Polsce i w województwie dolnośląskim w 2024 r.**

| Uczestnictwo w kształceniu ustawicznym osób zatrudnionych w wojewódzkich i powiatowych urzędach pracy w Polsce i w województwie dolnośląskim w 2024 r. |                                                                            |                                                   |                                   |                                                           |                                                   |                                   |                                                          |                                                   |                                   |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------|-----------------------------------|-----------------------------------------------------------|---------------------------------------------------|-----------------------------------|----------------------------------------------------------|---------------------------------------------------|-----------------------------------|
| Wyszczególnienie                                                                                                                                       | Zatrudnieni w wojewódzkich i powiatowych urzędach pracy w końcu 2024 r.    | w tym                                             |                                   | Zatrudnieni w wojewódzkich urzędach pracy w końcu 2024 r. | w tym                                             |                                   | Zatrudnieni w powiatowych urzędach pracy w końcu 2024 r. | w tym                                             |                                   |
|                                                                                                                                                        |                                                                            | uczestniczący w kształceniu ustawicznym w 2024 r. | w tym uczestniczący w szkoleniach |                                                           | uczestniczący w kształceniu ustawicznym w 2024 r. | w tym uczestniczący w szkoleniach |                                                          | uczestniczący w kształceniu ustawicznym w 2024 r. | w tym uczestniczący w szkoleniach |
|                                                                                                                                                        | w liczbach bezwzględnych                                                   |                                                   |                                   |                                                           |                                                   |                                   |                                                          |                                                   |                                   |
| POLSKA                                                                                                                                                 | 20 050                                                                     | 14 553                                            | 14 509                            | 3 591                                                     | 2 772                                             | 2 764                             | 16 459                                                   | 11 781                                            | 11 745                            |
| Dolnośląskie                                                                                                                                           | 1 534                                                                      | 1 084                                             | 1 082                             | 234                                                       | 186                                               | 186                               | 1 300                                                    | 898                                               | 896                               |
|                                                                                                                                                        | w procentach do ogółem w Polsce                                            |                                                   |                                   |                                                           |                                                   |                                   |                                                          |                                                   |                                   |
| POLSKA                                                                                                                                                 | 100,0                                                                      | 100,0                                             | 100,0                             | 100,0                                                     | 100,0                                             | 100,0                             | 100,0                                                    | 100,0                                             | 100,0                             |
| Dolnośląskie                                                                                                                                           | 7,7                                                                        | 7,4                                               | 7,5                               | 6,5                                                       | 6,7                                               | 6,7                               | 7,9                                                      | 7,6                                               | 7,6                               |
|                                                                                                                                                        | w procentach do ogółem zatrudnionych w Polsce i odpowiednio w województwie |                                                   |                                   |                                                           |                                                   |                                   |                                                          |                                                   |                                   |
| POLSKA                                                                                                                                                 | 100,0                                                                      | 72,6                                              | 72,4                              | 100,0                                                     | 77,2                                              | 77,0                              | 100,0                                                    | 71,6                                              | 71,4                              |
| Dolnośląskie                                                                                                                                           | 100,0                                                                      | 70,7                                              | 70,5                              | 100,0                                                     | 79,5                                              | 79,5                              | 100,0                                                    | 69,1                                              | 68,9                              |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Informacji o realizacji usługi „poradnictwo zawodowe” w publicznych służbach zatrudnienia w 2024 roku”, <https://psz.praca.gov.pl/documents/d/urzed-pracy/raport-poradnictwo-zawodowe-za-2024-pdf>.

W 2024 roku w skali kraju doradcy zawodowi zrealizowali łącznie 198 021 indywidualnych porad zawodowych, obejmujących 279 165 wizyt, 52 993 osoby uczestniczyły

*Projekt KPO: „Zbudowanie systemu koordynacji i monitorowania regionalnych działań na rzecz kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie w tym uczenia się dorosłych, w województwie dolnośląskim”* 43

w poradnictwie grupowym w ramach 7 508 grup, przeprowadzono 23 855 badań testowych (30 386 testów), udzielono 337 368 indywidualnych informacji zawodowych oraz 152 655 osób uczestniczyło w grupowych informacjach zawodowych w ramach 12 568 grup (Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, 2024). W strukturze beneficjentów usług dominowały kobiety, które stanowiły od 53,49 procent (grupowe informacje zawodowe) do 83,21 procent (szkolenia z zakresu umiejętności poszukiwania pracy) uczestników poszczególnych form wsparcia.

Województwo dolnośląskie wyróżniało się na tle kraju szczególnie wysoką efektywnością w zakresie poradnictwa grupowego. W 2024 roku w regionie tym zrealizowano poradnictwo grupowe dla 8 237 osób w ramach 986 grup, co stanowiło najwyższy wynik w kraju (15,54 procent ogólnokrajowej liczby beneficjentów oraz 13,13 procent wszystkich grup poradnictwa zawodowego w Polsce) (Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, 2024). Wśród uczestników poradnictwa grupowego w skali kraju dominowały kobiety, które stanowiły 63,22 procent beneficjentów, przy czym 41 477 osób bezrobotnych uczestniczyło w tej formie wsparcia (Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, 2024).

### 3.2. Doradztwo zawodowe w systemie oświaty

W województwie dolnośląskim, w roku szkolnym 2024/2025, funkcję doradztwa zawodowego pełniło łącznie 746 nauczycieli, realizujących swoje obowiązki w ramach 94,23 etatów (Otwarte Dane). Dane te odzwierciedlają strukturę organizacyjną systemu doradztwa zawodowego w szkołach regionu, w którym wyraźnie zarysowuje się podział na dwie kategorie obowiązków nauczycielskich związanych z orientacją zawodową uczniów.

Pierwszą kategorię stanowią nauczyciele realizujący obowiązek "doradztwo zawodowe", których w regionie zatrudniono w liczbie 481 osób w wymiarze 42,44 etatów. Kategoria ta obejmuje nauczycieli prowadzących zajęcia z zakresu orientacji zawodowej jako jeden z elementów swojej działalności pedagogicznej, często w ramach godzin do dyspozycji dyrektora lub jako dodatkowe zadanie przypisane do ich pensum. Średnio na jedną osobę przypada 0,09 etatu.

Drugą kategorię reprezentują nauczyciele pełniący "obowiązki nauczyciela doradcy zawodowego", których w województwie dolnośląskim zatrudniono w liczbie 265 osób w

wymiarze 51,79 etatów. W tym przypadku średni wymiar etatu przypadający na jedną osobę wynosi 0,20 etatu.

**Tabela 13. Nauczyciele prowadzący zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego w województwie dolnośląskim w roku szkolnym 2024/2025**

| Nauczyciele prowadzący zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego w województwie dolnośląskim w roku szkolnym 2024/2025 |                    |                            |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------|----------------------------|
| obowiązek                                                                                                           | liczba nauczycieli | Liczba etatów z obowiązków |
| doradztwo zawodowe                                                                                                  | 481                | 42,44                      |
| obowiązki nauczyciela doradcy zawodowego                                                                            | 265                | 51,79                      |
| razem:                                                                                                              | 746                | 94,23                      |

Źródło: opracowanie własne na podstawie serwisu Otwarte Dane.

## Podsumowanie

Aktualnie polski system doradztwa i poradnictwa zawodowego przechodzi fazę głębokiej modernizacji, której fundamentem stała się ustawa. Ważnym punktem nowych regulacji jest wprowadzenie mechanizmów automatyzacji i cyfryzacji, które znacząco obniżyły próg dostępności do usług doradczych. Zniesienie wymogów formalnych, takich jak osobiste potwierdzanie zapoznania się z ofertami pracy, oraz upowszechnienie poradnictwa na odległość z wykorzystaniem narzędzi teleinformatycznych, otworzyło nowe możliwości wsparcia dla grup dotychczas marginalizowanych, w tym mieszkańców obszarów wiejskich oraz osób długotrwale biernych zawodowo.

W obszarze rynku pracy kluczowym narzędziem aktywizacji pozostaje indywidualny plan działania (IPD), tworzony przez doradców ds. zatrudnienia może stać się swoistą mapą drogową powrotu na rynek pracy. Optymistycznym zjawiskiem jest deklarowana powszechność kształcenia ustawicznego wśród doradców, co w województwie dolnośląskim dotyczy siedemdziesięciu procent zatrudnionych. Co interesujące, region Dolnego Śląska na tle całego kraju wyróżnia się efektywnością w realizacji poradnictwa grupowego, osiągając najwyższą w Polsce liczbę beneficjentów tej formy wsparcia.

Podobnie jak w ubiegłorocznym opracowaniu, niemożliwe było opracowanie pełnej informacji dotyczącej osób pełniących rolę doradcy zawodowego, pracujących poza systemem publicznych służb zatrudnienia czy systemu oświaty. Dla poprawy funkcjonowania systemu, jak również z perspektywy optymalizacji finansowania świadczeń doradczych, należałoby opracować efektywny system zbierania informacji o liczbie osób pełniących funkcje doradcze, które obecnie pozostają w znacznym stopniu rozproszone.

## Bibliografia:

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. (2024). Raport poradnictwo zawodowe za 2024. Warszawa: Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Otwarte Dane. Nauczyciele wg obowiązków i województw w osobach i etatach w roku szkolnym 2024/2025. [https://dane.gov.pl/pl/dataset/811,nauczyciele-w-osobach-i-etatach/resource/65517/table?page=1&per\\_page=20&q=&sort=](https://dane.gov.pl/pl/dataset/811,nauczyciele-w-osobach-i-etatach/resource/65517/table?page=1&per_page=20&q=&sort=)

Ustawa z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia (Dz.U.2025.620).

Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz.U.2025.1043 t.j. lub Dz. U. 2017 poz. 59)

Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 30 października 2025 r. w sprawie pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego świadczonego przez urzędy pracy oraz Ochotnicze Hufce Pracy (Dz. U. 1549)

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. 2019 poz. 325)

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 maja 2014 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji oraz trybu i sposobów prowadzenia usług rynku pracy (Dz.U. 2014 poz. 667)

Rozporządzenie z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. poz. 1798)